

SBÍRKA
SOUDNÍCH ROZHODNUTÍ A STANOVISEK

NEJVYŠŠÍHO SOUDU
ČESKÉ REPUBLIKY

1/2012

OBSAH
Rozhodnutí ve věcech trestních

Loupež	č. 4
Ne bis in idem	č. 3
Ohrožení pod vlivem návykové látky	č. 3
Promlčení výkonu trestu	č. 2
Překážka věci rozhodnuté	č. 3
Příslušnost soudu	č. 1
Spolupachatel	č. 4
Úmysl	č. 5
Vražda	č. 5
Výkon ochranného léčení	č. 6
Zmenšená přičetnost	č. 4

OBSAH
Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Advokacie	č. 7
Bezdůvodné obohacení	č. 9
Exekuce	č. 5, 8
Insolvence	č. 4, 13, 14
Konkurs	č. 11, 15, 16
Lhůty	č. 2
Náhrada škody	č. 9
Obchodní rejstřík	č. 12
Oddlužení	č. 14
Odpovědnost státu za škodu	č. 10
Postoupení pohledávky	č. 11, 15
Právní nástupnictví	č. 15
Promlčení	č. 7, 8
Příkazání věci (delegace)	č. 3
Řízení před soudem	č. 2
Řízení u dovolacího soudu	č. 1
Společnost s ručením omezeným	č. 12
Styk s dítětem	č. 6
Zadostiučinění (satisfakce)	č. 10
Zadržovací právo	č. 16
Zastavení řízení	č. 4

ROZHODNUTÍ VE VĚCECH TRESTNÍCH

Stanovisko pléna Nejvyššího soudu ze dne 14. 9. 2011, sp. zn. Plsn 1/2011, ECLI:CZ:NS:2011:PLSN.1.2011.1

Číslo: 1/2012

Právní věta:

Ustanovení § 20 odst. 1, 2 zákona o soudech a soudcích je podkladem pro odnětí věci zákonným soudcům, kteří jsou členy tříčlenného senátu, jemuž byla věc přidělena podle rozvrhu práce, a pro projednání a rozhodnutí této věci soudci, kteří jsou členy velkého senátu příslušného kolegia Nejvyššího soudu.

Postup předpokládaný citovaným ustanovením se uplatní jen tehdy, jde-li skutečně o právní názor, který je odlišný od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí Nejvyššího soudu. Velký senát příslušného kolegia Nejvyššího soudu má právo i povinnost posoudit, zda jsou splněny zákonné podmínky k tomu, aby mu byla věc postoupena k projednání a rozhodnutí.

Nejsou-li splněny podmínky uvedené v § 20 zákona o soudech a soudcích a byla-li věc přesto postoupena velkému senátu příslušného kolegia Nejvyššího soudu, rozhodne tento senát o jejím přikázání příslušnému (tříčlennému) senátu k projednání a rozhodnutí.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 14.09.2011

Spisová značka: Plsn 1/2011

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Řízení u dovolacího soudu, Zákonný soudce

Předpisy: § 20 odst. 1 předpisu č. 6/2002Sb.
§ 20 odst. 2 předpisu č. 6/2002Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

O d ů v o d n ě n í :

Předsedkyně Nejvyššího soudu podle § 21 odst. 2 zákona o soudech a soudcích a čl. 25 odst. 1 písm. g) jednacího řádu Nejvyššího soudu navrhla plénu Nejvyššího soudu, aby v zájmu jednotného rozhodování soudů zaujalo podle § 14 odst. 3 zákona o soudech a soudcích stanovisko k výkladu ustanovení § 20 zákona o soudech a soudcích. Předsedkyně Nejvyššího soudu na základě

vyhodnocení dvou rozhodnutí velkých senátů jednotlivých kolegií Nejvyššího soudu dospěla k závěru, že při výkladu posledně uvedeného ustanovení je mezi velkým senátem trestního kolegia Nejvyššího soudu na straně jedné a velkým senátem občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu na straně druhé, a tedy i mezi těmito kolegiemi, rozpor v otázce, zda velký senát příslušného kolegia Nejvyššího soudu je oprávněn věc, která mu byla postoupena tříčlenným senátem Nejvyššího soudu, přikázat (vrátit) tomuto senátu k projednání a rozhodnutí, protože nejsou splněny zákonné podmínky pro postoupení věci velkému senátu příslušného kolegia.

V prvním případě velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu (dále jen „velký senát trestního kolegia“) usnesením ze dne 12. 1. 2005, sp. zn. [15 Tdo 1314/2004](#), publikovaným pod č. 39/2005 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní, přikázal příslušnému tříčlennému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, který mu věc předtím postoupil, aby ji projednal a rozhodl, protože nebyly splněny podmínky podle § 20 odst. 1 zákona o soudech a soudcích pro postoupení věci velkému senátu trestního kolegia. Podle názoru velkého senátu trestního kolegia právní otázka, na niž poukazoval postupující tříčlenný senát, nebyla dosud v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu řešena, takže tento senát nemohl ve svém rozhodnutí dospět k právnímu názoru odlišnému od právního názoru již vyjádřeného v jiném rozhodnutí Nejvyššího soudu. Tříčlennému senátu, který věc postoupil velkému senátu trestního kolegia, tedy nic nebránilo, aby zaujal k řešené problematice vlastní právní názor, aniž by se tím dostal do kolize s právním názorem jiného senátu Nejvyššího soudu v téže otázce.

Na druhé straně velký senát občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu (dále jen „velký senát občanskoprávního a obchodního kolegia“) ve svém rozsudku ze dne 19. 9. 2007, sp. zn. [31 Cdo 3142/2006](#), publikovaném pod č. 37/2008 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, vycházel fakticky z opačného právního názoru, když ve věci, kterou mu postoupil tříčlenný senát téhož kolegia, meritorně rozhodl o podaném dovolání, přestože z hlediska rozhodnutí o dovolání nebylo třeba vůbec se zabývat právní otázkou (výkladem ustanovení § 40a občanského zákoníku), jež byla důvodem postoupení věci velkému senátu občanskoprávního a obchodního kolegia, a tento senát v odůvodnění svého rozhodnutí výslovně konstatoval uvedenou skutečnost. Z citovaného rozhodnutí ovšem není zřejmé, jakými úvahami se velký senát občanskoprávního a obchodního kolegia v postoupené věci řídil stran své příslušnosti k rozhodnutí o dovolání, protože z tohoto hlediska (tj. ve vztahu k ustanovení § 20 zákona o soudech a soudcích) nijak neodůvodňoval učiněné rozhodnutí.

Před rozhodnutím pléna Nejvyššího soudu zaslala jeho předsedkyně návrh stanoviska se shora uvedenými právními větami k vyjádření soudům nižších stupňů, Nejvyššímu správnímu soudu, Nejvyššímu státnímu zastupitelství, právníckým fakultám univerzit, Ministerstvu spravedlnosti a některým dalším dotčeným orgánům a institucím. Z těch, které se vyjádřily, Krajský soud v Českých Budějovicích, Ministerstvo spravedlnosti a Nejvyšší státní zastupitelství vyslovily nesouhlas s návrhem stanoviska a zaujaly opačný názor, tedy že velký senát kolegia není oprávněn přikázat (vrátit) postoupenou věc tříčlennému senátu Nejvyššího soudu. Naopak, Krajský soud v Praze, Krajský soud v Brně – pobočka ve Zlíně a Právnická fakulta Univerzity Karlovy vyjádřily souhlas s návrhem stanoviska, přičemž dvě posledně uvedené instituce doporučily určité formulační změny.

Předseda Nejvyššího správního soudu uplatnil ve svém vyjádření rovněž názor shodný s návrhem tohoto stanoviska, přičemž poukázal na obdobnou právní úpravu vztahu mezi senátem Nejvyššího správního soudu a jeho rozšířeným senátem, která je obsažena v ustanovení § 17 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, a na její jazykový a teleologický výklad. Dále předseda Nejvyššího správního soudu zdůraznil souvislost řešené otázky s ústavní zásadou podle článku 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a připomněl judikaturu Ústavního soudu k tomuto ustanovení, z níž vyplývá, že pokud rozhodoval senát Nejvyššího správního soudu tam, kde měl rozhodovat jeho rozšířený senát, jde o nesprávné obsazení soudu a o porušení zmíněné zásady.

Logicky by to tedy mělo platit i v opačném případě, když místo senátu Nejvyššího správního soudu rozhodl jeho rozšířený senát i bez splnění podmínek § 17 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů. Předseda Nejvyššího správního soudu poukázal i na určité praktické aspekty posuzované problematiky a na skutečnost, že rozšířený senát Nejvyššího správního soudu vrátil věc předkládajícímu senátu téhož soudu jen ve výjimečných a striktně odůvodněných případech, které jsou blíže konkretizovány v příloze k tomuto vyjádření.

Ústav státu a práva Akademie věd České republiky (dále jen „Ústav státu a práva“) ve svém obsáhlém vyjádření k návrhu tohoto stanoviska shrnul jednak argumenty, které zpochybňují jeho správnost, jednak argumenty, které ho podporují. Pokud jde o první skupinu argumentů, ta vychází především ze skutečnosti, že zákon neupravuje přezkum názoru tříčlenného senátu Nejvyššího soudu jeho velkým senátem kolegia ani nestanoví možnost vrátit předloženou věc tříčlennému senátu. Pro každý procesní postup soudu (senátu i velkého senátu) musí být stanovena procesní pravidla, takže bez výslovné úpravy nelze připustit, aby velký senát kolegia ve věci sám nerozhodl a vrátil ji předkládajícímu senátu. S ohledem na předpokládanou různost názorů právníků je třeba, aby zvítězil nikoli „správný argument“, ale většinový argument reprezentovaný v tomto případě názorem velkého senátu kolegia. Navíc zákonodárce přesunul rozhodnutí na velký senát kolegia i z důvodu, aby zabránil nekonečné diskusi o tom, zda jde v dané věci o odlišný právní názor či nikoli. Ústav státu a práva zde poukázal i na postup evropských soudů, konkrétně Evropského soudního dvora, kde je nezbytné, aby soudní rozhodnutí padlo bez zbytečných odkladů, přičemž rozsáhlejší soudní formace znamená vždy více než formace méně početná.

Druhá skupina argumentů Ústavu státu a práva, jimiž byl naopak podpořen návrh tohoto stanoviska, vychází zejména z materiálních důvodů příslušnosti velkých senátů kolegií Nejvyššího soudu k rozhodnutí, tj. ze skutečné (nikoli pouze domnělé) existence odlišných právních názorů na řešení určité věci. Při odlišnosti názorů se musí velký senát kolegia, což je jeho úloha, vypořádat právě s onou odlišností názorů, tj. meritorně posoudit a rozhodnout věc podle některého z názorů a vysvětlit, proč se přiklonil k určitému názoru a k jinému nikoli. Pokud však zde není odlišnost v právním názoru, věc je v podstatě vyřešena příslušným tříčlenným senátem a velký senát kolegia by jen nahrazoval jeho rozhodovací činnost, která podle zákona přísluší tříčlennému senátu. Posuzování shody či odlišnosti právního názoru v dané věci velkým senátem kolegia není meritorním řešením věci, ale jde v materiálním smyslu v podstatě o předběžné posouzení věci za účelem zjištění, zda je dána příslušnost právě velkého senátu kolegia, či nikoli. Jde o obdobný postup, jako když soud nebo obecně orgán veřejné moci na základě podaného návrhu zkoumá, zda je věcně a místně příslušný k projednání tohoto návrhu a k rozhodnutí předložené věci, a jestliže shledá, že není příslušný, pak např. odmítne návrh nebo postoupí věc příslušnému orgánu apod. Velký senát kolegia tedy při vrácení věci nebude vnucovat předkládajícímu senátu svůj meritorní názor na řešení věci, protože ani neformuluje žádný takový názor. Naopak, kdyby předkládající senát trval na tom, že věc má rozhodovat velký senát kolegia, nutil by ho, aby místo předkládajícího senátu rozhodoval velký senát kolegia věc, k jejímuž řešení není funkčně příslušný. Předkládající senát tedy meritorně rozhodne vrácenou věc, a to podle svého právního názoru, k němuž dospěl a o kterém se jen (mylně) domníval, že je odlišný od dosavadní judikatury v dané věci. Ústav státu a práva dále zdůraznil procesní postup velkého senátu kolegia v případě nesplnění podmínek podle § 20 zákona o soudech a soudcích, a poukázal na obdobnou situaci u Nejvyššího správního soudu, pokud jde o vztah jeho senátu a rozšířeného senátu, která je řešena v příslušných ustanoveních jednacího řádu Nejvyššího správního soudu a v jeho judikatuře. Ve vyjádření Ústavu státu a práva se pak cituje ustanovení § 71 jednacího řádu Nejvyššího správního soudu, které umožňuje rozšířenému senátu tohoto soudu vrátit věc předkládajícímu senátu, a dále se zde uvádí početná judikatura Nejvyššího správního soudu, jež se k tomu vztahuje.

Po projednání předložené sporné otázky a s přihlédnutím k citovaným vyjádřením připomínkových

míst dospělo plénum Nejvyššího soudu k právnímu názoru formulovanému v právní větě tohoto stanoviska, který se v postatě shoduje s tím právním názorem, jaký zaujal velký senát trestního kolegia v rozhodnutí publikovaném pod č. 39/2005 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní. Plénum Nejvyššího soudu tak učinilo na základě následujících skutečností.

Podle § 19 odst. 1 zákona o soudech a soudcích Nejvyšší soud rozhoduje v senátech nebo velkých senátech kolegií. Ve velkých senátech kolegií rozhoduje jen tehdy, jestliže jim byla věc postoupena podle § 20 odst. 1, 2 zákona o soudech a soudcích, tj. dospěl-li (tříčlenný) senát Nejvyššího soudu při svém rozhodování k právnímu názoru, který je odlišný od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí Nejvyššího soudu, a postoupil-li věc velkému senátu kolegia. Senát při postoupení věci velkému senátu kolegia odůvodní svůj odlišný právní názor. Uvedené platí bezesbýtku pro rozdílné posouzení hmotně právní otázky (§ 20 odst. 1 zákona o soudech a soudcích). V případě právního názoru o procesním právu musí být splněny ještě další podmínky spočívající v tom, že řešená procesní otázka má po právní stránce zásadní význam a že k odlišnému názoru dospěl tříčlenný senát jednomyslně (§ 20 odst. 2 zákona o soudech a soudcích). Zmíněné možnosti postoupení věci velkému senátu kolegia neuplatní, byl-li odlišný právní názor již vysloven ve stanovisku Nejvyššího soudu, zaujatém podle § 14 odst. 3 zákona o soudech a soudcích (§ 20 odst. 3 zákona o soudech a soudcích).

Zákon o soudech a soudcích výslovně neupravuje postup a způsob rozhodnutí velkého senátu kolegia poté, co mu byla předložena věc podle § 20 odst. 1, 2 zákona o soudech a soudcích. Z dikce obsažené v ustanovení § 20 odst. 1 větě první zákona o soudech a soudcích a vyjádřené slovy „... postoupí věc k rozhodnutí velkému senátu“ lze však gramatickým výkladem dovodit, že velký senát kolegia je oprávněn rozhodnout jak v meritu věci, tak v případě, pokud nebyly splněny podmínky pro postoupení věci velkému senátu kolegia, též o tom, že se věc přikazuje (vrací) k projednání a rozhodnutí senátu, který ji postoupil velkému senátu kolegia, aniž byly k tomu splněny zákonné podmínky. Zákon zde totiž používá obecný pojem „k rozhodnutí“, nikoli pojem „k rozhodnutí ve věci“, takže velký senát kolegia je nepochybně oprávněn učinit nejen rozhodnutí ve věci samé (meritorní), ale též příslušné procesní rozhodnutí, které přichází v úvahu, tj. včetně rozhodnutí o přikázání věci k projednání a rozhodnutí tříčlennému senátu, který ji předložil velkému senátu kolegia za situace, pokud k tomu nebyly splněny zákonné podmínky. Pro tento závěr svědčí kromě zmíněného gramatického výkladu citovaného ustanovení též jeho teleologický výklad. Smyslem a účelem zákonného konstituování velkých senátů kolegií Nejvyššího soudu bylo zabezpečit jednotnost vlastní judikatury Nejvyššího soudu jako základního předpokladu pro sjednocování rozhodovací činnosti soudů nižších stupňů, které je nejvýznamnějším úkolem Nejvyššího soudu, jenž je k tomu povolán jako vrcholný orgán obecné justice (čl. 92 Ústavy České republiky, § 14 zákona o soudech a soudcích). Velké senáty kolegií se tak fakticky dostávají do postavení quasi nadřízených soudů, takže mají rozhodovat pouze v případech, jestliže skutečně hrozí nejednotnost v rozhodovací činnosti tříčlenných senátů Nejvyššího soudu, které je třeba předejít rozhodnutím senátu obsazeného dostatečně reprezentativně a zahrnujícího větší počet soudců příslušného kolegia Nejvyššího soudu. Rozhodnutí velkého senátu kolegia se pak považuje za závazné pro ostatní (tříčlenné) senáty tohoto kolegia, proto se také automaticky navrhuje ke schválení pro publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek.

Podle názoru pléna Nejvyššího soudu velký senát kolegia musí být – stejně jako každý jiný senát kteréhokoli soudu – oprávněn a povinen zkoumat svoji příslušnost k rozhodnutí ve věci samé, tj. otázku, zda byly splněny zákonné podmínky, za nichž je tříčlenný senát Nejvyššího soudu oprávněn postoupit mu věc k rozhodnutí (§ 20 zákona o soudech a soudcích) a za kterých se soudci velkého senátu kolegia stávají zákonnými soudci pro rozhodnutí v postoupené věci. Přitom neexistuje žádný další orgán, který by mohl řešit případně vzniklý „kompetenční spor“ mezi postupujícím tříčlenným senátem Nejvyššího soudu a velkým senátem kolegia stran splnění těchto podmínek, takže je logické, že takovým oprávněním je nadán velký senát kolegia, který v případě, když byly splněny podmínky

podle § 20 zákona o soudech a soudcích, je oprávněn meritorně rozhodnout v postoupené věci. V opačném případě ovšem chybí zákonný podklad k jeho meritornímu rozhodnutí a velký senát kolegia to musí konstatovat a přikázat postoupenou věc příslušnému tříčlennému senátu k projednání a rozhodnutí.

Pokud by velký senát kolegia nebyl oprávněn přezkoumávat okolnost, zda jsou splněny zákonné podmínky pro postoupení věci k jeho rozhodnutí (§ 20 zákona o soudech a soudcích), mohl by se dostat do rozporu s ústavní zásadou uvedenou v ustanovení čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, podle které nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon. Jestliže tedy zákon stanovil příslušnost velkého senátu kolegia a soudců v něm zasedajících k rozhodování ve věci samé pouze za splnění podmínek uvedených v § 20 zákona o soudech a soudcích, pak za situace, kdy nejsou splněny tyto podmínky, nelze považovat velký senát kolegia ani soudce v něm zasedající za příslušné k rozhodnutí v meritu věci, tj. za zákonný soud a zákonné soudce ve smyslu citované ústavní zásady. Jak ostatně vyplývá z opakovaně vysloveného názoru Ústavního soudu obsaženého v jeho nálezech (viz např. nález ze dne 18. 4. 2007, sp. zn. [IV. ÚS 613/06](#), který byl publikován pod č. 68 ve svazku 45 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu), pokud byly splněny podmínky pro postoupení věci velkému senátu kolegia, resp. rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu, a jiný – u Nejvyššího soudu tříčlenný – senát tak neučinil, porušil svým opomenutím právě výše zmíněnou ústavní zásadu. Logicky na základě argumentace a contrario je třeba dospět ke stanovisku, že stejné závěry musí platit i v případech, jestliže by věc meritorně rozhodoval velký senát kolegia, i když zjevně nebyly splněny podmínky podle § 20 zákona o soudech a soudcích stanovené k tomu, aby mu byla věc postoupena k rozhodnutí. Podle názoru Ústavního soudu vyjádřeného v citovaném nálezu totiž nerespektování zákona ohledně toho, v jakém složení senátu má být věc rozhodována, představuje ve svých důsledcích i porušení ustanovení čl. 90 a čl. 94 odst. 1 Ústavy České republiky.

Na tom nic nemění ani skutečnost, že závěr velkého senátu kolegia o neexistenci odlišného názoru je již vyústěním jeho určité rozhodovací činnosti poté, co mu byla věc postoupena tříčlenným senátem Nejvyššího soudu. Velký senát kolegia sice rozhoduje o splnění či nesplnění podmínek podle § 20 odst. 1, 2 zákona o soudech a soudcích, ale to ještě neznamená, že za všech okolností musí rozhodnout i ve věci samé. Citované ustanovení se totiž zjevně týká případů, kdy má být učiněno sjednující meritorní rozhodnutí velkého senátu kolegia v hmotněprávní nebo procesní otázce tam, kde by hrozila nejednotnost rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu, ale nebrání tomu, aby byla zkoumána a autoritativně řešena příslušnost velkého senátu kolegia k meritornímu rozhodnutí v postoupené věci. Ostatně jde o obdobný postup, jako když soud nebo obecně orgán veřejné moci na základě podaného návrhu zkoumá, zda je věcně a místně příslušný k projednání tohoto návrhu a k rozhodnutí předložené věci, a jestliže shledá, že není příslušný, pak např. odmítne návrh nebo postoupí věc příslušnému orgánu apod.

Při posuzování otázky, zda je velký senát kolegia Nejvyššího soudu oprávněn zkoumat splnění zákonných podmínek pro postoupení věci tříčlenným senátem a případně tomuto senátu věc vrátit a přikázat k projednání a rozhodnutí, je podle názoru pléna Nejvyššího soudu vhodné vzít v úvahu i analogickou úpravu v zákoně č. 150/2002 Sb., soudním řádu správním, ve znění pozdějších předpisů. V ustanoveních § 17 a § 18 citovaného zákona jsou vymezeny podmínky, za nichž rozhoduje rozšířený senát Nejvyššího správního soudu. Jednotnost judikatury Nejvyššího správního soudu, pokud jde o rozhodování jeho rozšířeného senátu, je pak v ustanovení § 17 téhož zákona řešena v podstatě stejným způsobem, jaký je obsažen v ustanovení § 20 zákona o soudech a soudcích v případě rozhodování velkého senátu kolegia Nejvyššího soudu. Jednací řád a judikatura Nejvyššího správního soudu jednoznačně vychází z toho, že jeho rozšířený senát tohoto soudu je oprávněn posoudit splnění zákonných podmínek pro postoupení věci rozšířenému senátu jiným senátem Nejvyššího správního soudu a že jeho rozšířený senát je v případě nesplnění těchto podmínek oprávněn rozhodnout o

přikázání věci k projednání a rozhodnutí senátu, který postoupil věc rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu [viz § 71 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 jednacího řádu Nejvyššího správního soudu]. Je tedy logické a nanejvýš žádoucí, aby dva nejvyšší soudy – právě s ohledem na totožnou právní úpravu – judikovaly a postupovaly v otázce oprávnění velkých senátů kolegií, resp. rozšířených senátů, stejně.

Bez významu pak není ani hledisko procesní ekonomie. Rozhodování velkým senátem kolegia je samozřejmě zdouhavější, obtížněji se hledá shoda na určitém právním názoru a v případech, kdy je třeba rozhodovat o mimořádném opravném prostředku při jednání, resp. ve veřejném zasedání velkého senátu kolegia, je organizační zajištění tohoto jednání nebo zasedání ještě složitější a zdouhavější. To vše svědčí pro potřebu spíše restriktivního výkladu ustanovení § 20 zákona o soudech a soudcích, pokud jde o možnost rozhodnout meritorně ve věci postoupené mu tříčlenným senátem Nejvyššího soudu.

Plénium Nejvyššího soudu proto dospělo k závěru, který je uveden v právních větách tohoto stanoviska.

Odlišné stanovisko JUDr. Zdeňka Krčmáře, k němuž se připojil i JUDr. František Ištváněk

Pro případ, že plénium Nejvyššího soudu zaujme většinově stanovisko k výkladu § 20 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, v podobě, jež dovoluje velkému senátu příslušného kolegia (dále též jen „velký senát“) přikázat předloženou věc zpět tříčlennému senátu kolegia (dále též jen „tříčlenný senát“), který mu ji předložil, uplatňuji v souladu s ustanovením článku 38 odst. 5 jednacího řádu Nejvyššího soudu toto své odlišné stanovisko a žádám, aby bylo spolu se stanoviskem pléna publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek.

Důvody, pro něž na věc nahlížím odlišně od většiny podporující přijaté stanovisko, jsou následující:

1/ Úprava obsažená v ustanovení § 20 zákona o soudech a soudcích není výjimkou z ústavně zakotveného práva na zákonného soudce (článek 38 odst. 1 Listiny základních práva a svobod), nýbrž pravidlem, jehož prostřednictvím je toto právo na úrovni zákona o soudech a soudcích naplňováno (srov. k tomu např. nález Ústavního soudu ze dne 18. dubna 2007, sp. zn. [IV. ÚS 613/06](#) uveřejněný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazku 45, ročníku 2007, části I., pod pořadovým číslem 68). Jde o pravidlo, jehož prostřednictvím se v českém právním řádu na zákonné úrovni minimalizují zásahy do ústavně zaručeného principu právní jistoty a principu rovnosti před zákonem v pojetí popsaném např. v nálezu Ústavního soudu ze dne 20. září 2006, sp. zn. [II. ÚS 566/05](#), uveřejněném ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazku 42, ročníku 2006, části I., pod pořadovým číslem 170.

2/ Zákon o soudech a soudcích pak nepočítá s tím, že by senát Nejvyššího soudu, který věc postupuje velkému senátu, nebyl schopen zformulovat právní názor, který je podle vnitřního přesvědčení všech nebo většiny členů tohoto senátu odlišný od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí Nejvyššího soudu, ani s tím, že otázka otevřená oním objektivně odlišným právním názorem se nakonec při rozhodování velkého senátu kolegia o postoupené věci neuplatní. Proto také neupravuje proceduru vrácení (přikázání) věci senátu Nejvyššího soudu, který ji velkému senátu kolegia postoupil.

Většinový názor činí ze soudců dotčeného tříčlenného senátu soudce druhé kategorie, neschopné rozpoznat, zda se jejich názor liší od názoru formulovaného ve dříve přijatém rozhodnutí jiného senátu Nejvyššího soudu.

Tím, že při (opětovném) přikázání věci tříčlennému senátu, který ji předložil, velký senát

uvede, že názor tříčlenného senátu se neliší od názoru formulovaného ve dříve přijatém rozhodnutí jiného senátu Nejvyššího soudu, ve skutečnosti velký senát formuluje na věc jiný (svůj) názor odlišný od názoru již zaujatého předkládajícím senátem.

Jinak řečeno, závěr, že právní názor zformulovaný při postoupení věci velkému senátu senátem Nejvyššího soudu se neliší od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí Nejvyššího soudu, stejně jako závěr, že jiný aspekt věci nedovoluje velkému senátu kolegia objektivně odlišný právní názor přezkoumat (vyslovit se k němu), je ovšem již vyústěním rozhodovacích procesů proběhnuvších ve velkém senátu po postoupení věci senátem Nejvyššího soudu (předpokládá, že velký senát kolegia věc začal projednávat a že si na ni učinil určitý právní názor). Přitom i úsudek, že předestřená rozdílnost právních názorů jednotlivých senátů Nejvyššího soudu je jen domnělá, již předpokládá interpretaci zkoumané právní normy (jejího výkladu senáty Nejvyššího soudu).

Rozhodnutí, jímž by velký senát kolegia přikázal senátu, který mu věc postoupil, aby věc projednal a rozhodl, protože nejsou splněny předpoklady uvedené v § 20 odst. 1 zákona o soudech a soudcích (protože předestřená rozdílnost právních názorů jednotlivých senátů Nejvyššího soudu je jen domnělá), vychází z chybného předpokladu, že takovým rozhodnutím se o těchto právních názorech nerozhoduje (že jím velký senát kolegia výklad příslušné právní otázky nepodal). Přitom sjednocující roli (jíž je naplňován účel ustanovení § 20 zákona o soudech a soudcích) může sehrát již argumentace dokládající, že tvrzená odlišnost právních názorů je jen domnělá. Zákon o soudech a soudcích ovšem předpokládá, že velký senát (i tímto způsobem) sjednotí rozhodovací praxi soudů tím, že o postoupené věci sám rozhodne a nikoli tím, že svůj náhled na otázku, jak má být předestřený právní názor interpretován, „vnutí“ senátu Nejvyššího soudu rozhodnutím, jímž mu postoupenou věc vrátí (přikáže) k projednání a rozhodnutí.

3/ Výše uvedené závěry platí ještě výrazněji v těch případech, kdy by vrácení (přikázání) věci senátu Nejvyššího soudu, který ji postoupil velkému senátu kolegia, mělo být podloženo úvahou, že jiný aspekt věci nedovoluje velkému senátu kolegia objektivně odlišný právní názor přezkoumat (vyslovit se k němu).

4/ Přijetím stanoviska Nejvyšší soud nezákonně vybočuje z kompetencí svěřených velkému senátu příslušného kolegia zákonem o soudech a soudcích.

5/ Argument postupy Nejvyššího správního soudu mne nepřesvědčuje. Nevidím důvodu, proč by Nejvyšší soud měl jen proto přijmout stanovisko odporující zákonu o soudech a soudcích.

6/ Zaujaté stanovisko vyvolává také řadu dalších výkladových problémů, na které v zákoně o soudech a soudcích ani v tomto stanovisku nenalézám smysluplné odpovědi. Proto jen kladu otázky:

- Na základě čeho má být tříčlenný senát Nejvyššího soudu, jemuž velký senát přikázal věc zpět, vázán právním názorem velkého senátu o „stejnosti“ řešení.
- Má rozhodnutí velkého senátu o zpětném přikázání věci povahu rozhodnutí o věci samé (jen takové je způsobilé formulovat závazný právní názor o věci samé) a ne-li, jde o rozhodnutí, jímž se upravuje vedení řízení, jímž Nejvyšší soud není vázán?
- V případě, že půjde o rozhodnutí, jímž se upravuje vedení řízení, jak lze zabránit opětovnému předložení téže věci velkému senátu stejným tříčlenným senátem, jestliže zákon o soudech a soudcích dovoluje (v § 20) předložení věci velkému senátu i tehdy,

nesouhlasí-li tříčlenný senát s rozhodnutím velkého senátu kolegia?

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 1. 12. 2011, sp. zn. Tpjn 301/2011, ECLI:CZ:NS:2011:TPJN.301.2011.1

Číslo: 2/2012

Právní věta:

Nařízení, aby odsouzený byl do výkonu trestu odnětí svobody dodán podle § 321 odst. 3, 4 tr. ř. (příkaz k dodání do výkonu trestu), je opatřením směřujícím k výkonu trestu ve smyslu § 94 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, v důsledku něhož se přerušuje promlčecí doba výkonu trestu. Urgence soudu směřující k realizaci tohoto nařízení (příkazu) je možno považovat za takové opatření soudu pouze v případě, že policejní orgán učinil na základě urgency soudu, popř. z jeho podnětu, konkrétní kroky k realizaci nařízení (příkazu).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 01.12.2011

Spisová značka: Tpjn 301/2011

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Promlčení výkonu trestu

Předpisy: § 94 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

O d ů v o d n ě n í :

Předseda trestního kolegia Nejvyššího soudu podle § 21 odst. 1 zák. č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, a čl. 14 odst. 1 písm. f) Jednacího řádu Nejvyššího soudu navrhl, aby trestní kolegium Nejvyššího soudu zaujalo stanovisko k otázce výkladu § 94 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku z hlediska, zda za opatření směřující k výkonu trestu lze považovat nařízení, aby odsouzený byl do výkonu trestu dodán (příkaz k dodání do výkonu trestu) podle § 321 odst. 3, 4 tr. ř., a urgency soudu směřující k realizaci tohoto nařízení (příkazu) orgány policie.

Tento návrh učinil předseda trestního kolegia na základě podnětu ředitele odboru dohledu Ministerstva spravedlnosti České republiky ze dne 21. 4. 2011.

Z předloženého podnětu a příloh k němu připojených vyplývá, že Ministerstvo vnitra České republiky upozornilo Ministerstvo spravedlnosti České republiky na odlišný přístup dvou pražských obvodních

soudů k běhu promlčecí doby výkonu trestu. Z odvolání příkazu k dodání do výkonu trestu v trestních věcech vedených u Obvodního soudu pro Prahu 10 sp. zn. 29 T 51/2003 a 1 T 141/2001 a z písemného vyjádření předsedkyně senátu v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 3 pod sp. zn. 3 T 203/2001 vyplývá, že zatímco Obvodní soud pro Prahu 3 považuje urgence soudu k realizaci vydaného příkazu k dodání do výkonu trestu za opatření směřující k výkonu trestu, které podle § 94 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku přerušuje promlčecí dobu, Obvodní soud pro Prahu 10 je za takové opatření naopak nepokládá. Náměstek ministra vnitra se proto obrátil na Ministerstvo spravedlnosti s požadavkem, aby inicioval vydání sjednocujícího stanoviska Nejvyššího soudu k této otázce.

Ředitel odboru ministra spravedlnosti v podnětu rovněž poukázal na nález Ústavního soudu ze dne 29. 8. 2005, sp. zn. [IV. ÚS 144/05](#), z jehož obsahu podle něj vyplývá, že posledním úkonem soudu, jenž způsobuje přerušování běhu promlčecí doby, by měla být výzva odsouzenému, aby trest ve stanovené lhůtě nastoupil, podle § 321 odst. 1 tr. ř., třebaže Ústavní soud používá označení „příkaz k nástupu do výkonu trestu“. Vyvozoval, že podle citovaného nálezu by dokonce ani prvotní příkaz k dodání do výkonu trestu (a tím spíše jeho urgence) nemohl být považován za opatření směřující k výkonu trestu.

Z obsahu trestních spisů Obvodního soudu pro Prahu 3 sp. zn. 3 T 203/2001 a Obvodního soudu pro Prahu 10 sp. zn. 29 T 51/2003 a 1 T 141/2001, jež si Nejvyšší soud opatřil od těchto obvodních soudů, se podává, že oba soudy považovaly příkaz k dodání do výkonu trestu za opatření, které přerušuje běh promlčecí doby výkonu trestu. Obvodní soud pro Prahu 3 pak za opatření, s nimiž jsou spojeny tyto účinky, pokládal i pravidelné urgence soudu směřující k realizaci příkazu k dodání do výkonu trestu. Obvodní soud pro Prahu 10 je naopak za taková opatření neoznačil, a proto podle jeho závěrů neměly žádný vliv na běh promlčecí doby výkonu trestu.

Trestní kolegium Nejvyššího soudu před zaujetím stanoviska vyžádalo podle § 21 odst. 3 zák. č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, vyjádření od Ministerstva spravedlnosti České republiky, Ministerstva vnitra České republiky, Nejvyššího státního zastupitelství, předsedů vrchních a krajských soudů, právnických fakult v Praze, v Brně, v Plzni a v Olomouci, Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, Ústavu státu a práva Akademie věd České republiky a České advokátní komory. Spolu se žádostí o vyjádření jim zaslalo návrh právní věty stanoviska v tomto (původním) znění:

„Nařízení, aby odsouzený byl do výkonu trestu odnětí svobody dodán podle § 321 odst. 3, 4 tr. ř. (příkaz k dodání do výkonu trestu), je opatřením směřujícím k výkonu trestu ve smyslu § 94 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, v důsledku něhož se přerušuje promlčecí doba. Urgence soudu směřující k realizaci tohoto nařízení (příkazu) je možno považovat za takové opatření soudu pouze v případě, že policejní orgán učinil na základě urgency soudu, popř. z jeho podnětu, konkrétní kroky k realizaci nařízení (příkazu).“

Z oslovených orgánů a institucí se vyjádřily krajské soudy v Českých Budějovicích, v Hradci Králové, v Ostravě, v Plzni, v Praze, dále Městský soud v Praze, Vrchní soud v Olomouci, Nejvyšší státní zastupitelství, Ministerstvo spravedlnosti České republiky a Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. S výjimkou Krajského soudu v Ostravě a Krajského soudu v Praze vyjádřily s předloženým návrhem souhlas. Ministerstvo spravedlnosti vedle toho dalo k úvaze, zda by právní věta neměla být doplněna též o uvedení příkladů podnětů soudu při urgenci směřující k realizaci příkazu. Krajské soudy v Ostravě a v Praze zpochybnilly správnost druhé věty návrhu stanoviska. Krajský soud v Praze upozornil na zkušenosti s neefektivními postupy policejních orgánů, které neodpovídají zadání pokynům obsaženým v urgencích, popřípadě na ně ani nereagují. Taktéž Krajský soud v Ostravě uvedl, že Policie České republiky provádí po obdržení příkazu k dodání do výkonu trestu standardizované postupy a případné urgence soudu, pokud neobsahují pro policejní orgán dosud

neznámé informace o místě, kde se má odsouzený zdržovat, k žádným novým konkrétním krokům zpravidla nevedou. Řešení stávající a podle mínění tohoto krajského soudu nevyhovující situace spatřuje ve změně ustanovení o promlčení trestu tak, že promlčecí doba se přerušuje po dobu, po níž se odsouzený vyhýbá nástupu výkonu trestu.

Poté, po zvážení všech výše citovaných vyjádření a v nich uvedených argumentů, zaujalo trestní kolegium Nejvyššího soudu shora uvedené stanovisko.

Trestní zákoník upravuje promlčení výkonu trestu v ustanovení § 94. Jedná se o jednu z okolností způsobujících zánik trestu. Podstatou institutu promlčení výkonu trestu je skutečnost, že po uplynutí zákonem stanovené promlčecí doby nelze uložený trest již vykonat. Jinak řečeno, zaniká právo státu na výkon pravomocně uloženého trestu a povinnost odsouzeného takový trest vykonat.

Institut promlčení trestu je spjat zejména se zásadou účelnosti trestu. Pouze včasný výkon trestu může vést k naplnění účelu trestu. Promlčení výkonu trestu je založeno na myšlence, že pokud pachatel nespáchal v promlčecí době nový trestný čin, na který zákon stanoví stejný nebo přísnější trest, prokázal, že se napravil, a proto není výkonu trestu třeba, naopak pozdější výkon trestu by mohl být kontraproduktivní.

V ustanovení 94 odst. 1 tr. zákoníku jsou stanoveny promlčecí doby odstupňované podle druhu a výše uloženého trestu. Promlčecí doba nemůže být zkrácena, fakticky se prodlužuje při stavení či přerušení jejího běhu.

Důvody přerušení promlčecí doby upravuje § 94 odst. 4 tr. zákoníku. Podle tohoto ustanovení se promlčecí doba přerušuje,

- a) učinil-li soud opatření směřující k výkonu trestu, o jehož promlčení jde, nebo
- b) spáchal-li odsouzený v promlčecí době trestný čin nový, na který trestní zákon stanoví trest stejný nebo přísnější.

Přerušením promlčecí doby počíná běžet nová promlčecí doba, a to od začátku v celém rozsahu.

Jak patrně, důvody přerušení promlčecí doby mohou být založeny buď soudem, anebo samotným odsouzeným.

Zákonná úprava, podle níž se promlčecí doba přerušuje opatřeními soudu směřujícími k výkonu trestu, o jehož promlčení jde, odráží jednu ze zásad vykonávacího řízení, podle níž potřebné úkony směřující k realizaci odsuzujícího rozsudku, jímž byl uložen trest, činí soud. Opatření směřující k výkonu trestu učiněná jiným orgánem než soudem tedy běh promlčecí doby nepřerušují.

Opatřeními soudu směřujícími k výkonu trestu odnětí svobody třeba rozumět procesní úkony zaměřené na to, aby byl uskutečněn obsah uloženého trestu.

Jde-li o výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody, není pochyb o tom, že takovými opatřeními jsou podle § 321 odst. 1 tr. ř. nařízení výkonu trestu odnětí svobody a výzva odsouzenému, je-li na svobodě, aby trest ve stanovené lhůtě nastoupil. Jedná se o úkony činěné předsedou senátu, bez nichž by nebylo možné započít s výkonem trestu odnětí svobody ve věznici. Podle § 6 odst. 1 zák. č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, lze totiž odsouzeného přijmout do výkonu trestu jen na základě písemného nařízení výkonu trestu vyhotoveného soudem. Odsouzený pak musí vědět, v jaké lhůtě a do jaké věznice má k výkonu trestu nastoupit.

Za opatření směřující k výkonu trestu odnětí svobody je právní teorií i praxí považováno rovněž nařízení předsedy senátu, aby odsouzený byl dodán do výkonu trestu (příkaz k dodání do výkonu trestu), jež má oporu v ustanovení § 321 odst. 3, 4 tr. ř. Jeho vydání přichází v úvahu tehdy, jestliže odsouzený nenastoupí trest ve lhůtě, která mu byla poskytnuta, nebo bylo-li z konkrétních skutečností zjištěno, že jeho pobyt na svobodě je nebezpečný, nebo jestliže z jeho jednání nebo dalších konkrétních skutečností vyplývá důvodná obava, že uprchne nebo se bude skrývat. Jak patrně, jde zde o úkon, jehož provedení ukládá soudu trestní řád za účelem zajištění realizace výkonu trestu odnětí svobody v případech, kdy odsouzený dobrovolně nesplní povinnost nastoupit trest nebo existuje reálná hrozba útěku či skrývání se odsouzeného, popř. je urychlený nástup trestu vyžadován potřebou ochrany společnosti před nebezpečným pachatelem, který je na svobodě. Je opatřením soudu, jež se provede zejména za situace, kdy bez něho není uskutečnění obsahu odsuzujícího rozsudku ve výroku o trestu reálné.

Určité pochybnosti, zda lze příkaz k dodání do výkonu trestu považovat za opatření soudu směřující k výkonu trestu ve smyslu § 94 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, vnáší do právní praxe nálezy Ústavního soudu ze dne 29. 8. 2005, sp. zn. [IV. ÚS 144/05](#), publikovaný pod č. 166 in Ústavní soud České republiky: Sbírka náleží a usnesení – svazek 38. Vydání 1. Praha: C. H. Beck 2007. V textu nálezu Ústavní soud připomíná, že z podstaty institutu promlčení vyplývá, že úkony, jež by přerušovaly promlčecí dobu výkonu trestu, musí být učiněny především ve vztahu k samotnému odsouzenému. Úkony, jež činí vůči sobě navzájem jednotlivé složky státní moci, nemohou mít vliv na právní postavení odsouzeného, a to zvláště, když se soud (jako v posuzovaném případě) omezil na formální přípis adresované policejním orgánům, aniž důrazně vyžadoval od Policie České republiky efektivní splnění povinností, tj. dodat odsouzeného do výkonu trestu odnětí svobody.

Podle Ústavního soudu ze soudního spisu, který si vyžádal, vyplynulo, že za poslední úkon způsobující přerušování běhu promlčecí doby je nutno považovat „příkaz k nástupu do výkonu trestu ze dne 21. 5. 1993“, čímž měl Ústavní soud zřejmě na mysli výzvu odsouzenému k nástupu výkonu trestu, jak vyplývá z časové chronologie jím popsaného postupu soudu („Stěžovatel měl nastoupit k výkonu trestu odnětí svobody do 4. 6. 1993, což však neučinil. Obecný soud z toho důvodu rozhodl dne 10. 6. 1993 o dodání stěžovatele do výkonu trestu odnětí svobody.“).

K uvedenému třeba konstatovat, že jediným úkonem soudu směřujícím přímo k odsouzenému je skutečně výzva k nástupu do výkonu trestu (§ 321 odst. 1 tr. ř.). Ostatní úkony směřují k odsouzenému nepřímo, prostřednictvím jiných orgánů. V případě příkazu k dodání do výkonu trestu je takovým prostředníkem mezi soudem a odsouzeným policejní orgán. Uvedený příkaz však lze podle názoru Nejvyššího soudu rovněž považovat za úkon soudu učiněný, byť zprostředkovaně, ve vztahu k odsouzenému, jak má na mysli Ústavní soud. Není totiž jen úkonem, který vůči sobě navzájem činí soud a policejní orgán jakožto složky státní moci, neboť zákon nepředpokládá, že by to měl být přímo soud, kdo i fakticky zajistí realizaci svých nařízeních, pakliže se jim odsouzený dobrovolně nepodrobí; typicky je to právě policejní orgán, kdo tak činí.

Ústavní soud v daných souvislostech ostatně sám uvádí, že úkony soudu přerušující běh promlčecí doby výkonu trestu musí být učiněny především ve vztahu k samotnému odsouzenému, tedy připouští i možnost, že tomu tak být nemusí. Pokud by totiž posledním úkonem soudu směřujícím k výkonu trestu odnětí svobody měla být výzva odsouzenému k nástupu do výkonu trestu, nelze vyloučit, že odsouzení by to vnímali jako signál, že může být výhodnější nerespektovat výzvu k nástupu trestu, uprchnout či skrývat se a bez rizika dalšího přerušování běhu promlčecí doby vyčkat promlčení jejich trestu. Opodstatněně nelze ani očekávat, že marnému uplynutí promlčecí doby výkonu trestu by mohlo zabránit opětovné doručování výzvy, zvláště nezdržuje-li se odsouzený v místě trvalého pobytu nebo na adrese, kterou označil pro účely doručování, či není-li jeho pobyt znám. Z hlediska požadavku zajištění nástupu odsouzeného do výkonu trestu co nejdříve by takový postup nemusel být příliš efektivní, navíc periodické zasílání výzvy by za takových okolností stěží

mohlo splnit požadavek opatření soudu, které skutečně, a nikoliv jen zdánlivě směřuje k výkonu trestu odnětí svobody.

Složitější situace nastává v případě tzv. urgencí soudu k realizaci příkazu k dodání odsouzeného do výkonu trestu. Tento úkon není trestním řádem upraven. Trestní řád pouze v ustanovení § 321 odst. 3 věta in fine ukládá předsedovi senátu, aby v příkazu vždy požádal policejní orgán o neprodlené podání informace o tom, zda byl odsouzený do výkonu trestu dodán, popř. jaké okolnosti dodání do výkonu trestu brání. Jde-li o podstatu tohoto procesního úkonu, stejně jako v případě příkazu k dodání odsouzeného do výkonu trestu, jde sice o úkon adresovaný soudem policejnímu orgánu, nicméně se zamýšleným dopadem právě do poměrů odsouzeného, neboť jeho cílem je zajistit, aby výkon trestu nastoupil.

Ústavní soud v této souvislosti odmítl akceptovat především praxi vyznačující se tím, že se soud omezil pouze na formální přípisy adresované policejním orgánům, aniž důrazně vyžadoval od Policie České republiky efektivní splnění povinností, tj. dodat stěžovatele do výkonu trestu. S tímto názorem nelze polemizovat, opakující se formální urgence je vskutku na místě kvalifikovat jako opatření jen zdánlivě směřující k výkonu trestu, a proto s nimi nelze spojovat účinek přerušení promlčecí doby. Pokud ale urgence soudu nemají povahu jen ryze formálního úkonu, ale soud požaduje od policejního orgánu faktické kroky, které mají zajistit naplnění příkazu, případně sám iniciuje policejní orgán k takovým postupům, a policejní orgán je, byť neúspěšně, realizuje, lze i takové urgence považovat za opatření soudu směřující k výkonu trestu ve smyslu § 94 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku. Opačný závěr by mohl vést soud k praxi vyčkat s urgencí až na konec promlčecí doby, což ve světle požadavků sledujících naplnění účelu trestu a výchovného účinku výkonu trestu za žádoucí postup mít zjevně nelze.

Ve prospěch výše uvedeného názoru, tedy že běh promlčecí doby přerušuje nejen výzva k nástupu do výkonu trestu, ale i příkaz k dodání do výkonu trestu a za určitých okolností i urgence tohoto příkazu, svědčí i poznatky z další rozhodovací činnosti Ústavního soudu. Ústavní soud v usnesení ze dne 14. 4. 2011, sp. zn. [II. ÚS 3483/10](#), mimo jiné právě k povaze příkazu k dodání do výkonu trestu a urgencí soudu k jeho realizaci v souvislostech s promlčením výkonu trestu odnětí svobody uvedl: „Úkony soudu nebylo možné označit za formální, když obecný soud také důsledně trval na sdělení jednotlivých kroků, které Policie České republiky činí k zadržení stěžovatele, a to v relativně krátkých časových úsecích tak, aby mohl mít přehled o tom, zda je činnost Policie České republiky dostatečně intenzivní (vyhlášení celostátního pátrání, vytěžení rodičů, spolubydlících, dotaz na úřad práce a správu sociálního zabezpečení, opakované výpisy z centrální evidence obyvatel). Soud se konečně pro účely zjištění kontaktní adresy stěžovatele sám opakovaně obrátil s dotazem k právním zástupcům stěžovatele, avšak marně. Ústavní soud akceptuje závěry stížnostního soudu, který se zabýval otázkou plynutí času ve vztahu k účelu uloženého trestu, jehož promlčení bylo namítáno, a srozumitelně a jasně vyložil, proč nemohl dospět k závěru, že uložený trest již bude neefektivní a bude obsahovat toliko prvky trestní represe.“

Pro úplnost a nad rámec již řečeného nelze nepřipomenout, že jestliže odsouzený úmyslně bez závažného důvodu nenastoupí na výzvu soudu trest odnětí svobody nebo se dopustí jiného závažného jednání, aby zmařil účel tohoto trestu, a tak maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu, přichází v úvahu posoudit jeho jednání jako přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázní podle § 337 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku a za splnění dalších zákonných podmínek tím založit i přerušení běhu promlčecí doby podle § 94 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku.

Trestní kolegium Nejvyššího soudu proto zaujalo ke sporné výkladové otázce právní názor vyjádřený v právní větě tohoto stanoviska.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 2. 2011, sp. zn. 8 Tdo 78/2011, ECLI:CZ:NS:2011:8.TDO.78.2011.1

Číslo: 3/2012

Právní věta:

Pravomocné rozhodnutí správního orgánu o přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, jehož se obviněný dopustil porušením ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, tím, že jako řidič motorového vozidla se na výzvu policisty odmítl podrobit vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem, nebrání jeho trestnímu stíhání pro trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 tr. zák. Nyní jde o trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 tr. zákoníku., jestliže bylo zjištěno, že řídil motorové vozidlo skutečně pod vlivem alkoholu. S ohledem na odlišnost posuzovaných jednání, jakož i jejich následků v takovém případě nejde o porušení zákazu „ne bis in idem“ ve smyslu čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (publikované pod č. 209/1992 Sb.), neboť čin, pro který byl obviněný trestně stíhán, není totožný s činem, pro který bylo před příslušným správním orgánem proti němu vedeno řízení o přestupku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 02.02.2011

Spisová značka: 8 Tdo 78/2011

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Ne bis in idem, Ohrožení pod vlivem návykové látky, Překážka věci rozhodnuté

Předpisy: čl. 4 Protokolu č. 7 odst. 1 předpisu č. 209/1992Sb.

§ 11 odst. 1 písm. j) tr. ř.

§ 201 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného O. F. proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 10. 2010, sp. zn. 6 To 509/2010, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Karviné pod sp. zn. 9 T 45/2010.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Karviné ze dne 28. 6. 2010, sp. zn. 9 T 45/2010, byl obviněný O. F. uznán vinným trestným činem ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 odst. 1 tr. zák. Za tento trestný čin byl odsouzen podle § 201 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání čtyř měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou roků. Podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dva roky.

Odvolání, kterým obviněný napadl shora uvedený rozsudek soudu prvního stupně, Krajský soud v Ostravě jako soud odvolací usnesením ze dne 1. 10. 2010, sp. zn. 6 To 509/2010, podle § 256 tr. ř. zamítl.

Obviněný podal proti tomuto usnesení odvolacího soudu prostřednictvím obhájce z důvodů podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. dovolání, v němž odkázal na dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. Namítl, že trestní stíhání v této trestní věci bylo vedeno pro stejný skutek, o kterém již dříve bylo jiným orgánem rozhodnuto, a proto trestní stíhání bylo podle zákona nepřipustné. Za důvod namítané nepřipustnosti trestního stíhání označil rozhodnutí Odboru dopravy Magistrátu města K. ze dne 24. 8. 2009, sp. zn. MMK/074972/2009, jímž bylo pravomocně zastaveno řízení o přestupku, kterého se měl dopustit zcela totožným jednáním, pro které bylo později zahájeno nyní vedené trestní stíhání, byla podána obžaloba a následně byl pravomocně odsouzen, aniž by se soudy touto námitkou zabývaly. Obviněný poukázal na podstatu vymezení skutku a na totožnost skutku a uvedl, že výše zmíněným rozhodnutím správního orgánu bylo pravomocně zastaveno řízení pro přestupek, jehož se měl dopustit tím, „že dne 31. 5. 2009 kolem 00.08 hodin v K. – M. jako řidič motorového vozidla zn. Renault Mégane Scénic přes výzvu policisty podle zvláštního právního předpisu se odmítl podrobit orientačnímu i odbornému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu včetně odběru biologického materiálu k jeho stanovení“. K zastavení tohoto řízení došlo proto, že nebylo prokázáno, že by přestupek spáchal. Totožnost skutku nemění okolnosti, které pouze individualizují skutek, zejména pokud jde o čas a místo spáchání trestného činu, formu zavinění, rozsah následku, způsob provedení, pohnutku. S ohledem na tyto okolnosti obviněný měl za to, že napadeným rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě byl porušen zákaz „*ne bis in idem*“, podle kterého nesmí být nikdo stíhán opětovně pro týž skutek. Protože v souladu dřívější trestní stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozhodnutím jiného oprávněného orgánu ve smyslu § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř., nebylo možné v řízení pokračovat a mělo být zastaveno.

Proto obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 10. 2010, sp. zn. 6 To 509/2010, zrušil a sám ve věci rozhodl rozsudkem tak, že se podle § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. trestní stíhání obviněného zastavuje.

Nejvyšší soud jako soud dovolací poté, co shledal, že dovolání obviněného je přípustné, že bylo podáno osobou oprávněnou, v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit, zkoumal, zda obviněný dovolání opřel o skutečnosti, které dopadají na jím označený dovolací důvod.

Podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže bylo proti obviněnému vedeno trestní stíhání, ačkoli podle zákona bylo nepřipustné. Tento důvod lze uplatnit jen za situace, když byl dán některý z obligatorních důvodů uvedených v § 11 odst. 1 tr. ř., pro který nelze trestní stíhání zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno, neboť výlučně v tomto ustanovení trestní řád taxativně vypočítává důvody nepřipustnosti trestního stíhání (viz rozhodnutí č. 38/2005 Sb. rozh. tr.).

Obviněný se v mimořádném opravném prostředku dovolává nepřipustnosti trestního stíhání proto, že o skutku, který je předmětem tohoto trestního řízení, již rozhodl jiný orgán, tj. z důvodu překážky „*ne bis in idem*“. Uvedenou překážku, která zakládá nepřipustnost trestního stíhání, v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu představují ty okolnosti, jež jsou vymezeny v čl. 40 odst. 5

Listiny základních práv a svobod a v ustanoveních § 11 odst. 1 písm. f), g) a h), j), odst. 4 tr. ř. a také § 11a tr. ř. Obdobný účinek mají i čl. 14 odst. 7 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (publikovaného pod č. 120/1976 Sb.) a čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (publikované včetně citovaného protokolu pod č. 209/1992 Sb.), kterými je Česká republika rovněž vázána. Z těchto norem vyplývá právo nebýt stíhán, souzen nebo trestán dvakrát za tentýž čin. Zásada ne bis in idem – zákaz dvojího souzení a potrestání za týž čin (skutek) ve smyslu čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod – brání též trestnímu stíhání a odsouzení toho, proti němuž dřívější přestupkové řízení o témže skutku trestněprávní povahy meritorně skončilo pravomocným rozhodnutím příslušného správního orgánu, za který je nutno považovat i policejní orgán, jestliže toto rozhodnutí nebylo zrušeno z podnětu mimořádného opravného prostředku. Na tento případ sice nedopadá ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř., nicméně ustanovení čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod lze aplikovat přímo s odkazem na ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. a čl. 10 a čl. 95 Ústavy České republiky. Jde tedy o jeden z případů nepřipustnosti trestního stíhání ve smyslu dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. (srov. přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 6. 2008, sp. zn. 5 To 527/2008).

Pro posouzení přípustnosti trestního stíhání z hlediska zásady „ne bis in idem“ je rozhodné to, zda jde či nejde o stejný skutek, a proto je potřeba připomenout, že skutek je pojmem trestního práva procesního i hmotného. Je nutné rozlišovat mezi skutkem a trestným činem. Zatímco skutek jako pojem procesně právní je chápán jako událost ve vnějším světě vyvolaná činem člověka, trestný čin jako pojem hmotně právní je souhrnem skutečností, které vyčerpávají znaky skutkové podstaty některého trestného činu a podmiňují trestní odpovědnost (srov. i rozhodnutí č. 33/1974 Sb. rozh. tr.). Procesně právní a hmotně právní chápání skutku se částečně překrývá. Prolínání hmotně právního a procesního pojetí skutku může mít význam právě při posuzování otázky, zda vznikla překážka věci rozhodnuté ve smyslu § 11 odst. 1 tr. ř., či nikoli (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2002, sp. zn. [5 Tdo 494/2002](#), publikované v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, č. 2, r. 2003, pod č. T 497.). Podstatu skutku tvoří jednání pachatele a následek tímto jednáním způsobený, který je relevantní z hlediska trestního práva hmotného. Jednání je projev vůle pachatele ve vnějším světě, který může spočívat v konání nebo v opomenutí či nekonání. Jen takové děje, které jsou jednáním, lze v trestním řízení dokazovat a právně kvalifikovat a jen jednáním může být způsoben následek významný pro trestní právo. Následek spočívá v porušení nebo ohrožení hodnot (zájmů, vztahů) chráněných trestním zákonem (tj. života, zdraví, osobní svobody, majetku, atd.) a jako znak některého jednotlivého, individuálního trestného činu ve své konkrétní podobě spojuje dílčí útoky (akty) do jednoho skutku a zároveň umožňuje dělit chování člověka na různé skutky (viz rozhodnutí č. 8/1985 a č. 1/1996-I. Sb. rozh. tr.). Skutek je tvořen souhrnem určitých popsanych skutkových okolností, nikoli jejich právním posouzením (Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. II. díl., 5. vydání. Praha: C. H. Beck 2005, s. 1682, 1686 a 1687). Podstata skutku je určována účastí obviněného na určité události popsané v žalobním návrhu, z níž vzešel následek porušující nebo ohrožující společenské zájmy chráněné trestním zákonem (viz rozhodnutí č. 64/1973 Sb. rozh. tr.).

Vzhledem k tomu, že předpisy trestního práva nedefinují, co tvoří skutek v konkrétní projednávané věci a kdy je totožnost skutku zachována, je nutné zkoumat tyto otázky vždy podle individuálních okolností každé jednotlivé trestní věci.

Jednání a následek, popřípadě další právně relevantní skutkové okolnosti, se při posuzování totožnosti skutku porovnávají podle toho, jak jsou uvedeny ve skutkové větě odsuzujícího rozsudku a jak byly zjištěny v rámci přestupkového řízení, na základě něhož byl učiněn výrok rozhodnutí o přestupku. O totožnosti skutku mohou rozhodnout jen okolnosti a závěry skutkové, které jsou právně relevantní, nikoliv pouze závěry právní.

V připojeném spise nyní projednávané trestní věci je založeno rozhodnutí Magistrátu města K.,

odboru dopravy, sp. zn. MMK/074972/2009, ze dne 24. 8. 2009, jímž bylo podle § 76 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zák. o přest.“), zastaveno přestupkové řízení vedené proti nyní obviněnému O. F. pro přestupek podle § 22 odst. 1 písm. d) zák. o přest., jehož se měl dopustit porušením ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, tím, že „dne 31. 5. 2009 kolem 00.08 hodin v K. – M. jako řidič motorového vozidla zn. Renault Mégane Scénic přes výzvu policisty podle zvláštního právního předpisu (zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodlivými působeními tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů) se odmítl podrobit orientačnímu i odbornému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu včetně biologického materiálu k jeho stanovení“.

Jak je patrné z popisu tohoto skutku, pro nějž byl obviněný projednáván v řízení o přestupku, nevykazuje žádnou shodu s činem, pro který se vedlo trestní stíhání obviněné završené dovoláním napadeným usnesením odvolacího soudu. Zde byl obviněný stíhán pro skutek spočívající v tom, že „dne 31. 5. 2009 v 00.08 hodin v K. – M. v ulici Č. poblíž restaurace A. řídil v protisměru vlastní osobní motorové vozidlo zn. Renault Mégane Scénic, přestože byl ovlivněn alkoholem v takové míře, že nemohl bezpečně ovládat a řídit vozidlo, když podle znaleckého posudku z oboru soudního lékařství, odvětví toxikologie, měl v krvi v době řízení nejméně 1,5 g/kg alkoholu, přičemž po ujetí 25 metrů byl zastaven a kontrolován hlídkou Policie České republiky, Obvodního oddělení K. – M.“.

Srovnáním obou popsanych činů je zřejmé, že se tyto skutky liší v jednáních kladených obviněnému za vinu. V případě přestupku spočívalo jednání obviněného v tom, že se „přes výzvu policisty odmítl podrobit orientačnímu i odbornému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu včetně biologického materiálu k jeho stanovení“. Trestného činu, pro který bylo vedeno trestní stíhání v nyní posuzované věci, se obviněný dopustil tím, že „řídil osobní motorové vozidlo, přestože byl ovlivněn alkoholem v takové míře, že nemohl bezpečně ovládat a řídit vozidlo, neboť měl v krvi v době řízení nejméně 1,5 g/kg alkoholu“. Je tedy patrné, že uvedená jednání nejsou shodná, neboť u přestupku se obviněný odmítl podrobit vyšetření, kdežto u trestného činu řídil motorové vozidlo, ač jeho schopnost vykonávat tuto činnost byla ovlivněna požitým alkoholem.

Uvedené činy se však neshodují ani co do vzniklého následku, neboť přestupek podle § 22 odst. 1 písm. d) zák. o přest. spočíval v porušení ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů, vyjadřujícím povinnost řidiče podrobit se na výzvu policisty nebo strážníka obecní policie vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem. Následkem, který zde nastal a jímž obviněný porušil zájem chráněný ustanovením § 22 odst. 1 písm. d) zák. o přest., je nerespektování pokynu policejního orgánu a tím narušení řádného výkonu policejního orgánu nad bezpečností silničního provozu a dodržováním povinností jeho účastníky. U trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 tr. zák. jde o ohrožovací delikt, u něhož je následkem vyvolání stavu ohrožení, které nemusí být bezprostřední a konkrétní. Objektem, který je chráněn, je život a zdraví lidí a majetek proti ohrožení určitého druhu, zde konkrétně před opilými řidiči motorových vozidel.

V posuzovaném případě tedy nedošlo k porušení zásady „ne bis in idem“, neboť čin, pro který byl obviněný v projednávané trestní věci staven před soud, není totožný s činem, pro který bylo zastaveno správní řízení vedené proti obviněnému pro přestupek u odboru dopravy Magistrátu města K. pod sp. zn. MMK/074972/2009. Jde tedy o odlišné skutky (činy), jejichž znaky se obsahově nepřekrývají v žádných právně relevantních okolnostech, přičemž jeden z nich byl posuzován v rámci trestního řízení a další z nich v řízení přestupkovém.

Soudy nižších stupňů nepochybily, pokud obviněného uznaly vinným trestným činem ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 odst. 1 tr. zák., přičemž se zabývaly všemi rozhodnými

skutečnostmi ve vztahu k této skutkové podstatě.

Nejvyšší soud proto podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněného jako zjevně neopodstatněné.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 1. 2011, sp. zn. 7 Tdo 16/2011, ECLI:CZ:NS:2011:7.TDO.16.2011.1

Číslo: 4/2012

Právní věta:

Spolupachatel trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák.*, který sice sám fyzicky nenapadl poškozeného, odpovídá podle § 9 odst. 2 tr. zák.** za těžkou újmu na zdraví poškozeného, byla-li mu způsobena jednáním jiného spolupachatele v rámci společného jednání všech spolupachatelů při uskutečňování jejich společného úmyslu.

Jestliže došlo ke spáchání trestného činu úmyslným společným jednáním dvou nebo více osob, pak skutečnost, že některá z nich jednala ve stavu zmenšené přičetnosti podle § 32 odst. 1 tr. zák.***, nemá žádný význam ani pro závěr o jejich spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák., ani pro trestní odpovědnost dalších spolupachatelů.

* Nyní jde o trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku.

** Nyní jde o ustanovení § 23 tr. zákoníku.

*** Nyní jde s určitou modifikací o ustanovení § 27 tr. zákoníku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.01.2011

Spisová značka: 7 Tdo 16/2011

Číslo rozhodnutí: 4

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Loupež, Spolupachatel, Zmenšená přičetnost

Předpisy: § 234 odst. 1 tr. zák.

§ 234 odst. 2 písm. b) tr. zák.

§ 32 odst. 1 tr. zák.

§ 9 odst. 2 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněných P. G. a P. Š. proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 5. 2010, sp. zn. 10 To 26/2010, v trestní věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 4 T 8/2009.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 11. 2009, sp. zn. 4 T 8/2009, byli obvinění P. G., P. Š. a R. T. jako spolupachatelé podle § 9 odst. 2 tr. zák. uznáni vinnými trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. a trestným činem neoprávněného držení platební karty podle § 249b tr. zák. Obviněnému P. G. byl za tyto trestné činy a dále za trestné činy, jimiž byl uznán vinným ve věci Okresního soudu v Pardubicích sp. zn. 22 T 48/2009, uložen podle § 234 odst. 2 tr. zák., § 35 odst. 2 tr. zák. souhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody na sedm roků, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou, a podle § 49 odst. 1 tr. zák., § 50 odst. 1 tr. zák. trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dva roky, přičemž podle § 35 odst. 2 tr. zák. byl zrušen výrok o trestu v rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ze dne 4. 8. 2009, sp. zn. 22 T 48/2009, a další obsahově navazující rozhodnutí. Obviněnému P. Š. byl podle § 234 odst. 2 tr. zák., § 35 odst. 1 tr. zák. uložen úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody na sedm roků, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou. Zároveň bylo rozhodnuto o trestu a ochranném léčení ohledně obviněného R. T. Výrokem podle § 228 odst. 1 tr. ř. a podle § 229 odst. 2 tr. ř. bylo rozhodnuto o náhradě škody.

Jako trestné činy loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. a neoprávněného držení platební karty podle § 249b tr. zák. posoudil Okresní soud v Pardubicích skutek, který podle jeho zjištění spočíval v podstatě v tom, že obvinění P. G., P. Š. a R. T. dne 20. 5. 2009 kolem 17,00 hodin v P. po předchozí vzájemné domluvě všech tří obviněných vylákal obviněný P. Š. pod smyšlenou záminkou poškozeného B. H. do svého bytu, kam přišli i obvinění P. G. a R. T., neboť o poškozeném věděli, že má na účtu větší finanční obnos z prodeje bytu, s úmyslem získat od poškozeného peněženku s jeho platební kartou mu do kávy nasypali nezjištěný prášek, který však na poškozeného neúčinkoval, a když chtěl poškozený odejít, obviněný R. T. mu v tom zabránil, přehodil mu přes hlavu deku, povalil ho na gauč, napadl ho několika údery pěstí do břicha a žeber, obviněný P. Š. vytáhl poškozenému ze zadní kapsy kalhot peněženku s částkou 8000 Kč, osobními doklady a platební kartou VISA Elektron vydanou KB, a.s., a z pouzdra na opasku mobilní telefon, nutil poškozeného, aby prozradil osobní identifikační číslo (PIN) k platební kartě, a když tak poškozený neučinil, obviněný R. T. ho shodil z gauče na zem, šlapal po něm v oblasti hrudníku do doby, než poškozený uvedl smyšlené číslo PIN, pak obvinění R. T. a P. G. odešli s platební kartou vybrat peníze z bankomatu, přičemž zjistili, že číslo PIN je nesprávné, a vrátili se zpět, obviněný R. T. poškozeného znovu napadl několika údery do břicha a žeber, obvinění R. T. a P. Š. pod pohrůzkou dalšího násilí nutili poškozeného sdělit správné číslo PIN, obviněný R. T. při tom poškozenému přiložil nůž k uchu s tím, že když neřekne správné číslo PIN, uřízne mu ucho, nato poškozený uvedl správné číslo PIN, obvinění R. T. a P. G. opět odešli vybrat peníze z bankomatu, ale bankomat peníze nevydal z důvodu přečerpání týdenního limitu výběru, pak se obviněný P. Š. podle pokynu obviněných R. T. a P. G. uzamkl s poškozeným v bytě, donutil ho tam přespát a následujícího dne kolem 8,30 hodin všichni obvinění po vzájemné dohodě donutili poškozeného, aby s nimi jel autem do pobočky KB, a.s., nejprve v P. a potom v Z. a aby tam vybral částku 50 000 Kč v hotovosti, avšak pracovnice banky to odmítly vzhledem k propadlému dokladu o ztrátě občanského průkazu poškozeného, všichni obvinění proto donutili poškozeného, aby si na Magistrátu města P. nechal vystavit nový doklad o ztrátě občanského průkazu, obviněný P. Š. poškozeného donutil vybrat s použitím tohoto dokladu z účtu nejprve částku 10 000 Kč, kterou poškozený ihned předal obviněnému P. Š., a pak ještě další částku 20 000 Kč, se kterou ho obviněný P. Š. donutil přesunout se na místo, kde čekali obvinění R. T. a P. G. a kde i tuto částku poškozený za dalších výhrůžek pronášených obviněným R. T. předal obviněnému P. Š., načež poškozený odešel z místa a odjel domů. Podle dalších zjištění Okresního

soudu v Pardubicích se poškozený dne 22. 5. 2009 pro velké bolesti žebor dostavil do nemocnice, kde byl do 2. 6. 2009 hospitalizován pro sériovou zlomeninu 3. až 8. žebra vpravo s výrazným posunem a naraženou klíční kostí, přičemž tato zranění byla komplikována rozvojem zánětu plicní tkáně a byla považována za poškození důležitého orgánu (hrudní stěny, plíce).

Proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové podali odvolání obvinění P. G. a P. Š., kteří napadli výrok o vině a další výroky. O odvoláních bylo rozhodnuto rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 5. 2010, sp. zn. 10 To 26/2010. Z podnětu odvolání obviněného P. G. byl rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř. zrušen v celém výroku o trestu uloženém tomuto obviněnému a podle § 259 odst. 3 tr. ř. bylo nově rozhodnuto tak, že obviněnému P. G. byl uložen podle § 234 odst. 2 tr. zák., § 35 odst. 2 tr. zák. souhrnný trest odnětí svobody na šest roků a deset měsíců, pro jehož výkon byl obviněný podle § 39 odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou, přičemž podle § 35 odst. 2 tr. zák. byl zrušen výrok o trestu v rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ze dne 4. 8. 2009, sp. zn. 22 T 48/2009, a další obsahově navazující rozhodnutí. Odvolání obviněného P. Š. bylo podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

Obvinění P. G. a P. Š. podali prostřednictvím obhájců v zákonné lhůtě dovolání proti tomuto rozsudku Vrchního soudu v Praze. Oba obvinění ho napadli v tom směru, že jím byl ponechán beze změny výrok o vině trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. Odkázali na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Nesprávné právní posouzení skutku spatřovali v tom, že byl kvalifikován podle § 234 odst. 2 písm. b) tr. zák. Namítli, že za těžší následek ve formě zranění poškozeného nemohou odpovídat, protože fyzického násilí proti poškozenému se dopustil jen obviněný R. T. Obviněný P. G. poukázal na to, že obviněný R. T. jednal ve stavu zmenšené přičetnosti, a z toho dovozoval, že sám nemůže nést odpovědnost za jednání spoluobviněného, který spolehlivě neovládal své jednání. Obviněný P. Š. zdůraznil, že nemohl předpokládat nepředvídatelné jednání spoluobviněného R. T. a jeho neschopnost ovládat toto jednání. Obvinění P. G. a P. Š. se dovoláními domáhali toho, aby Nejvyšší soud ohledně každého z nich zrušil rozhodnutí obou soudů a aby přikázal nové projednání a rozhodnutí věci.

Nejvyšší soud shledal, že dovolání jsou zjevně neopodstatněná.

Z hlediska vzájemného vztahu napadeného rozsudku a podaných dovolání je spornou právní otázkou to, zda obvinění P. G. a P. Š. lze považovat za spolupachatele trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., jestliže vlastního fyzického násilí proti poškozenému se dopustil jen obviněný R. T. Kladná odpověď na tuto otázku vyplývá ze zásad, jimiž je ovládán institut spolupachatelství.

Trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. se dopustil ten, kdo proti jinému užil násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci. Podle § 234 odst. 2 písm. b) tr. zák. byl přísněji trestný pachatel, který způsobil takovým činem mimo jiné těžkou újmu na zdraví.

Podle § 9 odst. 2 tr. zák. by-li trestný čin spáchán společným jednáním dvou nebo více osob, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama (spolupachatelé).

Podstatou spolupachatelství je společné jednání dvou nebo více osob a úmysl k tomu směřující. Podmínkou spolupachatelství není nutně to, aby každá z jednajících osob naplnila všechny zákonné znaky trestného činu. V rámci společného jednání mohou být role jednajících osob rozděleny tak, že každá z nich naplní jen některé ze znaků trestného činu, přičemž teprve souhrnem dílčích aktů vykonaných jednotlivými osobami dochází k naplnění všech znaků trestného činu. V krajním případě je v závislosti na okolnostech konkrétního případu možné dokonce i to, že naplnění znaků trestného činu vyplývá ze souhrnu dílčích aktů jednajících osob, přičemž tyto akty – posuzovány samy o sobě a mimo kontext celku – jsou ve vztahu k zákonným znakům trestného činu irelevantní. Důsledkem

spolupachatelství je to, že každá z jednajících osob odpovídá tak, jako by trestný čin spáchala sama, to znamená, že odpovídá za celý rozsah trestného činu včetně celého následku.

Všichni tři obvinění evidentně měli společný úmysl přisvojit si peníze a další věci poškozeného. Prostředkem k tomu bylo podle společného úmyslu obviněných jednak použití násilí proti poškozenému, jednak použití pohrůzek násilí. Přitom k násilnému odnětí peněz a dalších věcí poškozenému směřovalo jednání obviněných již v tom stadiu, kdy se ho pokusili nasypáním nezjištěného prášku do kávy uvést do stavu bezbrannosti, neboť podle § 89 odst. 6 tr. zák. byl trestný čin spáchán násilím i tehdy, byl-li spáchán na osobě, kterou pachatel uvedl do stavu bezbrannosti lstí. O tom, že násilí proti poškozenému bylo zahrnuto úmyslem obviněného P. Š., jasně svědčí zjištění, že obviněný P. Š. vzal poškozenému z kapsy kalhot peněženku s hotovostí, platební kartou atd. za situace, kdy poškozeného zároveň fyzicky napadal obviněný R. T. To, že násilí proti poškozenému bylo zahrnuto úmyslem obviněného P. G., je zřejmé ze zjištění, že s platební kartou, jejímž násilnému odnětí poškozenému byl přítomen, se opakovaně vypravil spolu s obviněným R. T. vybrat peníze z bankomatu, byť bezvysledně, a to bezprostředně poté, co poškozený byl dalšími fyzickými útoky vykonanými obviněným R. T. přinucen sdělit číslo PIN. Kromě toho se obviněný P. Š. připojil k výhrůžkám obviněného R. T., že násilí proti poškozenému bude pokračovat, pokud nesdělí správné číslo PIN. Protože jednání dne 20. 5. 2009 večer nevedlo k zamýšlenému výsledku a obviněným se nepodařilo získat žádné další peníze nad rámec obsahu peněženky poškozeného, rozhodli se po vzájemné dohodě držet poškozeného v bytě do následujícího dne a donutit ho pod vlivem tohoto omezení i předcházejícího násilí a výhrůzek k tomu, aby následujícího dne vybral peníze v bance osobně a aby jim je poté odevzdal. Přitom do banky doprovázel poškozeného obviněný P. Š., který od poškozeného ihned převzal první vybranou částku (10 000 Kč), a po výběru druhé částky (20 000 Kč) se obviněný P. Š. s poškozeným dostavil na místo, kde již čekali obvinění P. G. a R. T. a kde poškozený odevzdal i tuto částku do rukou obviněného P. Š. Z průběhu posuzovaného činu je mimo jakoukoli pochybnost, že čin byl jako celek společnou akcí všech tří obviněných, že šlo o typické spolupachatelství a že není důvodu k tomu, aby za násilí proti poškozenému odpovídal jen obviněný R. T., který sám toto násilí fyzicky vykonal. Obviněný R. T. takto jednal v dohodě s obviněnými P. G. a P. Š., to znamená s jejich souhlasem za účelem dosažení společného cíle získat peníze. Za tohoto stavu obvinění P. G. a P. Š. odpovídají i za násilí vykonané proti poškozenému.

Rozhodně nelze akceptovat námitky obviněných P. G. a P. Š., které se odvíjely od toho, že obviněný R. T. jednal ve stavu zmenšené přičetnosti. S touto okolností je spolupachatelství obviněných P. G. a P. Š. plně slučitelné. Skutečností totiž zůstává, že stále šlo o společné jednání všech tří obviněných. Podmínky spolupachatelství, tak jak vyplývají z ustanovení § 9 odst. 2 tr. zák., nejsou nijak dotčeny tím, že duševní stav některé ze společně jednajících osob je ovlivněn zmenšenou přičetností. Pouze za předpokladu, že taková osoba vybočí z mezí společného jednání, jde o tzv. exces, za který ostatní spolupachatelé neodpovídají. O nic takového se však v posuzované věci nejednalo.

Fyzickým napadáním poškozeného obviněný R. T. nijak nevybočil z rámce dohody s obviněnými P. G. a P. Š., byť šlo o dohodu nevýslovnou (konkludentní). Především je třeba zdůraznit, že ze strany obviněného R. T. nešlo jen o nějaký ojedinělý, nahodilý či mimovolný úder, nýbrž o soustředěné, opakované a četné údery cíleně vedené do břicha a žeber poškozeného a o šlapání po jeho hrudníku. Obvinění P. G. a P. Š. viděli, jak obviněný R. T. napadá poškozeného, byli tomuto napadání přítomni a nedali ani náznakem najevo, že s tímto jednáním obviněného R. T. nesouhlasí, že se od něj distancují a že s ním nemají nic společného. Naopak oba si počínali tak, že tím dávali zřetelně najevo, že se s násilným jednáním obviněného R. T. ztotožňují, a poškozený nutně musel pociťovat násilí proti své osobě jako projev společné vůle všech tří obviněných. Zjištění, že během násilného jednání obviněného R. T. obviněný P. Š. vzal poškozenému peněženku včetně peněz a platební karty, nelze interpretovat jinak než jako projev souhlasu obviněného P. Š. s násilím vykonaným proti

poškozenému. Ve vztahu k obviněnému P. G. je významné zjištění, že s platební kartou, o které věděl, jak ji obviněný P. Š. vzal poškozenému, opakovaně šel k bankomatu a pokusil se s jejím použitím vybrat peníze. Toto jednání obviněného P. G. nepřichází v úvahu posoudit jinak než jako jeho souhlas s násilím, jemuž byl poškozený vystaven. O tom, že násilí proti poškozenému bylo z hlediska obviněných P. G. a P. Š. nedílnou součástí jejich společného jednání s obviněným R. T., nakonec svědčí také to, že účinku vykonaného násilí využili k tomu, aby poškozeného drželi v bytě přes noc a aby ho donutili následujícího dne osobně vybrat peníze v bance, a nechali ho odejít teprve poté, co dosáhli toho, že jim obviněný odevzdal vybranou peněžní částku v celkové výši 30 000 Kč.

Pokud jde o odpovědnost obviněných P. G. a P. Š. za těžkou újmu na zdraví poškozeného, je nutné připomenout, že tento následek má povahu okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby podle § 234 odst. 2 písm. b) tr. zák. Z toho podle § 6 písm. a) tr. zák. vyplývá, že k odpovědnosti obviněných postačí zavinění z nedbalosti a že se tedy nevyžaduje úmyslné zavinění. Zranění poškozeného bylo co do své povahy, rozsahu a závažnosti adekvátním následkem násilí, které bylo součástí společného jednání obviněných, a bylo i ze subjektivního hlediska obviněných snadno předvídatelné. Okolnosti činu a poměry obviněných byly takové, že obvinění měli a mohli vědět, že společným útokem, jehož složkou bylo násilí proti poškozenému, může být způsobena těžká újma na zdraví. Není tedy žádného důvodu k tomu, aby uvedený následek byl vyloučen z rámce, v němž obvinění P. G. a P. Š. odpovídají za společné jednání s obviněným R. T. Ta část útoku, z které vzešlo těžké zranění poškozeného a kterou fyzicky vykonal obviněný R. T., byla součástí společného jednání všech tří obviněných. Kromě toho, co v tomto směru bylo uvedeno v předcházející části odůvodnění tohoto usnesení, je třeba znovu připomenout, že obvinění P. G. a P. Š. ukončili svou angažovanost ve společném útoku proti poškozenému až po dosažení společně zamýšleného cíle, tj. poté, co se jim podařilo donutit poškozeného k vydání peněz. I tím je podporován závěr, že těžší následek podle § 234 odst. 2 písm. b) tr. zák. je zahrnut jejich zaviněním (k odpovědnosti spolupachatelů trestného činu loupeže za těžší následek viz rozhodnutí č. 18/1994 Sb. rozh. tr.).

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud zjevně neopodstatněná dovolání obviněných podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2010, sp. zn. 3 Tdo 1527/2010, ECLI:CZ:NS:2010:3.TDO.1527.2010.1

Číslo: 5/2012

Právní věta:

Nepodaří-li se z dostupných důkazů spolehlivě zjistit, jakou pohnutkou byl pachatel ke svému činu veden, nelze z toho bez dalšího usuzovat na chybějící úmysl způsobit postiženému smrtelný následek (§ 219 odst. 1 tr. zák.*), jestliže je tento úmysl dostatečně zřejmý z prokázaných okolností a intenzity vykonaného útoku, zejména použije-li pachatel zbraň, o které ví, že svojí povahou je způsobila jiného usmrtit, a útok záměrně vede proti těm částem těla, kde jsou uloženy orgány důležité pro život.

* Nyní jde o ustanovení § 140 odst. 1 tr. zákoníku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 15.12.2010

Spisová značka: 3 Tdo 1527/2010

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Úmysl, Vražda

Předpisy: § 219 tr. zák.
§ 4 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání, které podal obviněný T. V. M., proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 8. 2010, sp. zn. 8 To 68/2010, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 5 T 2/2010.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 22. 6. 2010, sp. zn. 5 T 2/2010, byl obviněný T. V. M. uznán vinným pokusem trestného činu vraždy podle § 8 odst. 1 trestního zákona (tj. zákona č. 140/1961 Sb., účinného do 31. 12. 2009 /dále jen „tr. zák.“) k § 219 odst. 1 tr. zák. na tom

skutkovém základě, že „dne 26. 12. 2009 kolem 22.00 hodiny v pronajatém pokoji v H. T. napadl silou velké intenzity opakovanými údery do hlavy replikou samurajského meče poškozeného D. H. T., přičemž vzhledem k povaze užitého nástroje, síle útoku a s ohledem na místa, na která útok vedl, musel být přinejmenším srozuměn s tím, že jej může usmrtit, a tímto jednáním způsobil poškozenému, který se útoku bránil rukama, tři sečné rány ve vlasové pokrývce hlavy s impresivními zlomeninami klenby lebeční a plošným zakrvácením pod tvrdou plenu mozku, otřes mozku, sečnou ránu v levé spánkové krajině, sečnou ránu v levé lící krajině, sečnou ránu v oblasti horního rtu s částečnou amputací, sečnou ránu dolního rtu, zlomeniny korunek a zubů horní i dolní čelisti, sečnou ránu na hřbetní straně levé ruky se zlomeninou základního článku prostředního prstu, zlomeninu dvou záprstních kostí a přeseknutím šlach natahovačů prstů, zlomeninu záprstní kosti pravé ruky a pohmoždění levého ramene se zlomeninou levé lopatky, v důsledku těchto poranění byl poškozený ohrožen na životě jednak krevní ztrátou z mnohočetných sečných ran a jednak možností narůstajícího nitrolebního krvácení s následným útlakem a otokem mozku, přičemž nezemřel pouze z důvodu neodkladné lékařské pomoci“. Za to byl obviněný podle § 219 odst. 1 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání deseti let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Podle § 57 odst. 1, odst. 2 tr. zák. mu byl dále uložen trest vyhoštění na dobu neurčitou.

O odvolání obviněného proti předmětnému rozsudku rozhodl ve druhém stupni Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 18. 8. 2010, sp. zn. 8 To 68/2010, jímž toto odvolání podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl. Rozsudek soudu prvního stupně tak nabyl právní moci dne 18. 8. 2010 (§ 139 odst. 1 písm. b/, cc/ tr. ř.).

Shora citované rozhodnutí odvolacího soudu napadl obviněný T. V. M. následně dovoláním, které zároveň směřovalo i proti rozsudku soudu prvního stupně. Uplatněnými dovolacími důvody byly důvody uvedené v ustanoveních § 265b odst. 1 písm. g), h), l) tr. ř.

V odůvodnění tohoto mimořádného opravného prostředku dovolatel především namítl, že z provedeného dokazování bez pochybností nevyplynulo, že by svým jednáním naplnil všechny formální znaky pokusu trestného činu vraždy, když zejména nebyl prokázán jeho úmysl poškozeného usmrtit. Pro tento závěr nemůže podle dovolatele stačit pouhé zjištění, že k útoku použil zbraň objektivně způsobitou vyvolat smrt poškozeného. To navíc ani nebylo odborně doloženo příslušným znaleckým posudkem. Stejně tak není – bez dalšího – rozhodné, že poškozeného zranil na hlavě, byť jsou zde uloženy životně důležité orgány. Dovolatel v této souvislosti zdůraznil, že soudy vůbec neobjasnily jeho motiv k útoku na poškozeného ani bližší okolnosti, za kterých ho napadl. To znamená, že nebylo prokázáno ani to, že by proti hlavě poškozeného útočil cíleně a že by si za tím účelem opatřil inkriminovanou zbraň. Nezbytnost zjištění pohnutky pachatele má přitom zásadní význam pro závěr o existenci jeho vražedného úmyslu a v tomto smyslu také o vině trestným činem vraždy či jeho pokusem, což konečně plyne i z konstantní judikatury.

V další části dovolání obviněný provedl vlastní hodnocení ve věci provedených důkazů se závěrem, že soudy jeho vinu dovodily pouze na základě zcela nevěrohodné svědecké výpovědi poškozeného D. H. T., který byl v rozhodné době ve zkušební době podmíněného odsouzení za trestné činy ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák. a výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. a za těchto okolností tak mohl mít pádný důvod k popírání pravdivého účelu návštěvy obviněného (dovolatele) a zejména té skutečnosti, že to byl on sám, kdo repliku inkriminovaného meče do bytu přinesl. Dovolatel v této souvislosti poukázal i na minulost poškozeného, který se podle něj živil jako vymahač dluhů a dlužníkům pro případ nezaplacení běžně vyhrožoval fyzickou likvidací. Toto své tvrzení hodlal dovolatel prokázat výpověďmi dvou svědků a odvolacímu soudu měl přípisem ze dne 11. 8. 2010 učinit návrh na doplnění dokazování jejich výsledkem. Odvolací soud však v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že takovýto návrh učiněn nebyl. To znamená, že existenci tohoto důkazního návrhu de facto popřel. Tím ovšem zatížil odvolací řízení závažnou procesní vadou

(opomenutím navrhovaných důkazů), v důsledku které nebylo možno prokázat minulost poškozeného a tím i pravdivost obhajoby dovolatele, že poškozený byl nebezpečnou a agresivní osobou.

S ohledem na výše uvedené okolnosti případu vyslovil dovolatel přesvědčení, že vzhledem k neprokázanému úmyslu poškozeného usmrtit nemělo být jeho jednání právně kvalifikováno jako pokus trestného činu vraždy, nýbrž pouze jako trestný čin ublížení na zdraví podle § 222 odst. 1 tr. zák., kde by byl ohrožen mírnější trestní sazbou od dvou do osmi let.

Dovolatel zároveň vznesl výhrady i proti trestu vyhoštění, který mu měl být uložen jako trest nepřiměřeně přísný a především nezákonný. Je přesvědčen, že splňuje podmínky ustanovení § 57 odst. 1, odst. 2 a zejména odst. 3 písm. c) tr. zák., které uložení trestu vyhoštění vylučují, neboť v České republice má povolen trvalý pobyt a má zde také pracovní a sociální zázemí. S ohledem na to, že na území republiky žije i jeho syn, by pak uložení tohoto trestu bylo v rozporu se zájmem na spojování rodin.

Proto v závěru dovolání navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky obě napadená rozhodnutí zrušil a vrátil věc soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud jako soud dovolací dospěl mimo jiné i těmito závěrům:

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. To znamená, že s poukazem na uvedený dovolací důvod se není možné domáhat přezkoumání skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno. Soudy zjištěný skutkový stav věci, kterým je dovolací soud vázán, je při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu proto nelze hodnotit správnost a úplnost skutkového stavu ve smyslu § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti je zřejmé, že dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. neodpovídá ta část argumentace dovolatele, která vychází z prosazování vlastních skutkových závěrů, tj. závěrů zčásti odlišných od těch, než k jakým dospěly soudy obou stupňů po vyhodnocení provedených důkazů. Dovolatel totiž v podstatě naznačuje, že se na něj inkriminovanou replikou samurajského meče chystal nejprve zaútočit poškozený, proto mu ji vytrhl z ruky a nemaje jiného východiska, odvracel inkriminovanou zbraní očekávaný intenzivní fyzický útok poškozeného, k němuž by nepochybně došlo, kdyby poškozený získal přinesenou zbraň nazpět. Nebezpečí útoku se přitom dovolateli mělo jevit jako velmi reálné a bezprostředně ohrožující jeho zdraví i život, když poškozený měl být znám jako obávaný vymahač dluhů. Uplatněné námitky se tak v první řadě zaměřují na tvrzení, že soudy obou stupňů se důsledně nevypořádaly s obsahem důkazů provedených v předmětné trestní věci, když především nesprávně uvěřily nevěrohodné výpovědi poškozeného. V tomto smyslu pak představují polemiku s tím, k jakým skutkovým zjištěním a z nich plynoucím právním závěrům měly soudy správně dospět. Zároveň jim dovolatel vytkl, že provedené dokazování bylo neúplné a že v průběhu odvolacího řízení byla porušena jeho obhajovací práva, protože soud druhého stupně měl vědomě opomenout provedení písemně zaslaného důkazního návrhu na doplnění dokazování.

Dovolatel tedy svůj mimořádný opravný prostředek zčásti nezaložil na hmotně právních – byť v dovolání formálně proklamovaných – důvodech, nýbrž na procesním základě (§ 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř.) se domáhal revize (přehodnocení) skutkových závěrů, ze kterých soudy při hmotně právním

posouzení jeho jednání vycházely. Tuto část jeho námitek proto pod shora uvedený dovolací důvod podřadit nelze.

Nejvyšší soud si je vědom aktuální judikatury Ústavního soudu (viz např. nález ve pod sp. zn. [I. ÚS 4/04](#)), ve které se opakovaně poukazuje na to, že důvody dovolání podle § 265b odst. 1 tr. ř. (zejména podle § 265b odst. 1 písm. g/ tr. ř.) jsou v dovolacím řízení v některých případech vykládány příliš restriktivně, a že rozhodnutí obecného soudu by bylo nutné považovat za vydané v rozporu s ústavně zaručeným právem na spravedlivý proces, jestliže by jeho právní závěry byly v extrémním nesouladu s učiněnými skutkovými zjištěními (včetně úplné absence důležitých skutkových zjištění). To znamená, že jde o případy, kdy právní závěry soudů zjevně nemají žádnou logickou vazbu na obsah provedených důkazů. Jinými slovy, že skutková zjištění soudů jsou zřejmým opakem toho, co bylo skutečným obsahem dokazování. Z důvodů v rozhodnutí podrobně rozvedených Nejvyšší soud pak konstatoval, že v posuzované věci se však o takový případ nejednalo.

Hmotně právní dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl dovolatelem uplatněn právně relevantně v té části dovolání, v níž namítl, že ani skutkový stav věci, z něhož soudy vycházely, neumožňoval dovodit, že jednal v úmyslu (§ 4 tr. zák.) jiného usmrtit, neboť nebyly zjištěny okolnosti, za kterých měl na poškozeného D. H. T. zaútočit, a neobjasněn zůstal i motiv jeho jednání. Jinými slovy, že objektivně zjištěné okolnosti útoku, tj. použitá zbraň, intenzita útoku a místa na těle poškozeného, vůči nimž útok směřoval, samy o sobě neumožňovaly právní kvalifikaci jeho jednání jako pokusu trestného činu vraždy podle § 8 odst. 1 tr. zák. k § 219 odst. 1 tr. zák.

Při posuzování opodstatněnosti těchto námitek dospěl Nejvyšší soud k následujícím závěrům:

V obecné rovině je předně zapotřebí rozvést, že trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák. spáchá ten, který jiného úmyslně usmrtí. Pokusu tohoto trestného činu podle § 8 odst. 1 tr. zák. se pachatel dopustí jednáním pro společnost nebezpečným, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu, kdy pachatel jedná v úmyslu trestný čin vraždy spáchat, avšak k jeho dokonání nedojde. K závěru o vražedném úmyslu pak nestačí pouhé zjištění, že pachatel úmyslně vykonal něco, co způsobilo nebo mohlo jiné osobě přivodit smrt. Je totiž zásadně třeba, aby úmysl pachatele, ať přímý (§ 4 písm. a/ tr. zák.) či nepřímý (§ 4 písm. b/ tr. zák.), směřoval k usmrcení jiného. Pro obě formy úmyslného zavinění je společné to, že vůle ve formě chtění nebo srozumění vyjadřuje aktivní vztah pachatele ke způsobenému následku (zde smrti). Podle právní nauky srov. např. V. Solnař, *Základy trestní odpovědnosti*, Academia Praha 1972, str. 218 představová složka úmyslu zahrnuje představu rozhodných skutečností alespoň jako možných, volní složka vůle je vyvolat vlastním jednáním. Vůlí je v tomto smyslu třeba rozumět i srozumění pachatele s následkem, neboť srozumění je vlastně formou chtění. srov. V. Solnař, J. Fenyk, D. Císařová, *Základy trestní odpovědnosti*, podstatně přepracované a doplněné vydání, nakladatelství Orac, vydání první, 2003, To znamená, že rovněž eventuální úmysl vždy musí obsahovat prvek vůle.

Proto je vždy nutno vycházet z posouzení všech okolností, za kterých k útoku pachatele došlo, jakým motivem byl veden, co útoku předcházelo, jak byl útok proveden, jakého nástroje bylo použito a zda pachatel záměrně útočil proti takové části těla, kde jsou orgány důležité pro život apod. (srov. např. R 19/1969 SbRt.).

Dovolateli lze přisvědčit v tom, že právní nauka i soudní praxe vycházejí z toho, že při správném posouzení shora naznačených otázek se zpravidla nelze obejít bez spolehlivého zjištění, jakou pohnutkou byl pachatel ke svému jednání (činu) veden. V právní nauce se zdůrazňuje, že význam motivu (pohnutky) trestného činu je v trestním právu značný, třebaže motiv jen výjimečně charakterizuje skutkovou podstatu trestného činu. Nebyl-li zjištěn motiv trestného činu, je tím nepochybně ztíženo rozhodnutí o vině. Teprve motiv trestného činu dokresluje jeho konkrétní povahu a pomáhá objasnit jeho příčinu. srov. V. Solnař, *Základy trestní odpovědnosti*, Academia Praha 1972,

Naproti tomu nepodaří-li se z dostupných důkazů spolehlivě zjistit, jakou pohnutkou byl pachatel ke svému činu veden, nelze z toho mechanicky usuzovat na chybějící úmysl způsobit postiženému smrtelný následek (§ 219 tr. zák.), jestliže je tento úmysl dostatečně zřejmý z okolností a intenzity vykonaného útoku, zejména použije-li pachatel zbraň způsobilou jiného usmrtit a útok záměrně vede proti těm částem těla, kde jsou uloženy orgány důležité pro život.

Skutkový stav věci, který měly soudy při hmotně právním posouzení jednání dovolatele T. V. M. k dispozici, lze stručně shrnout tak, že dovolatel dne 26. 12. 2009 kolem 22.00 hod. v pronajatém pokoji v H. T. bez přítomnosti dalších osob napadl z pohnutek, které se nepodařilo blíže zjistit, funkční replikou samurajského meče poškozeného D. H. T., když řadu opakovaných úderů velké intenzity směřoval na jeho hlavu a způsobil mu tři sečné rány s impresivními zlomeninami klenby lebeční a plošným zakrvácením pod tvrdou plenu mozku a řadu dalších v rozsudku popsanych sečných ran. Svého jednání zanechal teprve poté, co poškozený upadl na zem a zůstal bezvládně ležet. V důsledku utrpených zranění spojených s krevní ztrátou z mnohočetných sečných ran a možností narůstajícího nitrolebního krvácení s následným útlakem a otokem mozku byl poškozený bezprostředně ohrožen na životě a nezemřel pouze díky neodkladně poskytnuté lékařské pomoci.

Takto zjištěné a v rozsudku soudu prvního stupně popsané okolnosti útoku obviněného na poškozeného pak plně odůvodňují právní kvalifikaci jeho jednání (skutku) jako pokusu trestného činu vraždy podle § 8 odst. 1 tr. zák. k § 219 odst. 1 tr. zák. Replika (či funkční napodobenina) samurajského meče nepochybně je svými fyzikálními vlastnostmi zbraní nejen v právním (srov. 89 odst. 5 tr. zák.), ale i v technickém smyslu, tedy již samotnou povahou určená a použitelná k tomu, aby zesílila vedený útok. Při úderu inkriminovaným mečem do hlavy, tedy do mimořádně citlivé a zranitelné části těla, v níž jsou současně uloženy životně důležité orgány (zejména mozek), může u postižené osoby snadno dojít ke vzniku velmi závažných, popřípadě až fatálních poranění (smrti). Tak tomu bylo i v nyní projednávaném případě. Vzhledem k deformaci zbraně i rozsahu zranění poškozeného soud nepochyboval o tom, že útok musel být veden se značnou intenzitou až brutalitou.

Dovolatel přitom jednal se znalostí všech rozhodných skutkových okolností. Musel především vědět, že - vzhledem ke zřetelným následkům na poškozeném (viz popis skutku) - je jím použitý meč plně funkční. Útok pak spočíval v opakovaném sekání čepelí meče do oblasti hlavy poškozeného. Jestliže zasáhl jiné části jeho těla (viz sečná rána na ruce, přeseknutí šlach natahovačů prstů apod.), bylo to v důsledku toho, že se poškozený bránil (str. 5 rozsudku soudu prvního stupně). Dovolatel také věděl, že poškozený je neozbrojen, když podle své vlastní verze mu předmětný meč předtím odňal. Jestliže za daných okolností ve svém jednání pokračoval a poškozenému zasazoval inkriminovaným mečem do hlavy stále nové intenzivní rány, dokud nezůstal bezvládný ležet, musel počítat i s možností, že poškozený jeho útok nepřezijí. Bez významu není ani zjištění, že po ukončení útoku ponechal těžce zraněného poškozeného ležet značnou dobu v bezvědomí na zemi a o jeho další osud se zprvu vůbec nezajímal.

Již sama brutální technika provedení činu v daném případě dostatečně svědčí jak o vědomí dovolatele, že inkriminovaným počínáním může způsobit poškozenému smrt, tak zároveň o dostatku vůle přivodit tento následek (účinek) vlastním jednáním. Soudům proto nelze vytknout, jestliže dospěly k závěru, že dovolatel byl s usmrcením poškozeného přinejmenším srozuměn (§ 4 písm. b/ tr. zák.). Na překážku tomuto závěru pak není ani skutečnost, že se v posuzované věci nepodařilo zjistit motiv, jímž byl dovolatel ke svému činu veden. Dovolateli proto nelze přisvědčit, že by byl pokusem trestného činu vraždy podle § 8 odst. 1 tr. zák. k § 219 odst. 1 tr. zák. uznán vinným neprávem, ačkoliv se podle jeho názoru měl dopustit toliko trestného činu ublížení na zdraví podle § 222 odst. 1 tr. zák.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je dán v případech, kdy obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně za trestný čin, jímž byl obviněný uznán vinným.

Námitku, že uložení trestu vyhoštění v jeho případě zákon nepřipouštěl, dovolatel opřel o tvrzení, že v jeho případě existovaly okolnosti předpokládané v ustanovení § 57 odst. 3 písm. c/ tr. zák., které uložení uvedeného trestu bránily. Poukázal na to, že má na území České republiky povolen dlouhodobý pobyt, dále zde má pracovní a sociální zázemí, a uložení trestu vyhoštění by bylo i v rozporu se zájmem na spojování rodin, neboť v České republice žije jeho syn.

Poněvadž v podstatě stejné námitky učinil dovolatel již předmětem svého řádného opravného prostředku (odvolání) proti rozsudku soudu prvního stupně, zabýval se jimi již Vrchní soud v Praze jako soud odvolací. V napadeném rozhodnutí dospěl k závěru, že trest vyhoštění byl dovolateli uložen právem, když Česká republika především nemá zájem na tom, aby na jejím území pobývali agresivní cizinci a páchali zde násilnou trestnou činnost (srov. § 57 odst. 1 tr. zák.). Přitom vycházel ze skutkových zjištění k osobě obviněného (dovolatele) a konstatoval, „že tvrzení obžalovaného o sociálních vazbách na Českou republiku je v rozporu s tím, co uvedl ke své osobě do protokolu o výslechu v přípravném řízení a při vyšetření znalců. Tehdy nehovořil o žádné družce, naopak uvedl, že žije sám, stejně jako to, že tvrdil, že je bezdětný. Do České republiky přišel výlučně z ekonomických důvodů a za dobu svého cca patnáctiletého pobytu se nenaučil ani základy českého jazyka.“ Odvolací soud proto dovodil, že uložení trestu vyhoštění nebrání žádná vylučující okolnost uvedená v § 57 odst. 3 tr. zák.

Dovolatel zpochybňuje správnost závěrů odvolacího soudu jen na základě námitek, jež mají výlučně skutkovou povahu (§ 2 odst. 5, 6 tr. ř.), neboť ve vztahu ke své osobě namítá existenci okolností, které se nacházejí zcela mimo rámec skutkových zjištění, z nichž vycházely soudy obou stupňů. Jestliže by skutečnosti tvrzené v dovolání vyšly najevo až po právní moci rozsudku (jako tzv. nova), mohlo by to případně zakládat důvod obnovy řízení (§ 278 odst. 1 tr. ř.) nebo upuštění od výkonu trestu vyhoštění podle § 350h tr. ř.

Vzhledem k důvodům jednotlivě rozvedeným v předcházejících odstavcích dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání obviněného T. V. M. bylo dílem podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř., a v jeho relevantně uplatněných částech pak nebylo shledáno jakkoliv opodstatněným. Opodstatnění tudíž nebylo možno přiznat ani dalšímu uplatněnému důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., protože nebylo zjištěno, že by napadené rozhodnutí či jemu předcházející řízení bylo zatíženo vadami předpokládanými v ustanoveních § 265b odst. 1 písm. g), h) tr. ř.

Nejvyšší soud proto podané dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné. Za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. bylo o odmítnutí dovolání rozhodnuto v neveřejném zasedání.

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře ze dne 28. 2. 2011, sp. zn. 14 To 54/2011, ECLI:CZ:KSCBTA:2011:14.TO.54.2011.1

Číslo: 6/2012

Právní věta:

Jestliže bylo obviněnému nebo pachateli činu jinak trestného, který není pro nepřičetnost trestně odpovědný, uloženo ochranné léčení, s jehož výkonem bylo započato před 1. 1. 2009, muselo být soudem nejpozději do dne 31. 12. 2010 rozhodnuto o tom, zda se toto ochranné léčení prodlužuje. Pokud k takovému rozhodnutí nedošlo, rozhodne soud podle § 353 odst. 1 tr. ř. o propuštění této osoby z ochranného léčení.

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře

Datum rozhodnutí: 28.02.2011

Spisová značka: 14 To 54/2011

Číslo rozhodnutí: 6

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Výkon ochranného léčení

Předpisy: § 353 odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Českých Budějovicích - pobočka v Táboře, ke stížnosti státní zástupkyně Okresní státního zastupitelství v Táboře, kterou podala v trestní věci odsouzeného J. T., zrušil usnesení Okresního soudu v Táboře ze dne 26. 1. 2011, sp. zn. 1 Nt 703/2010, a ve věci znovu rozhodl tak, že :

Podle § 353 odst. 1 tr. ř. se odsouzený J. T. propouští z ochranného léčení protialkoholního ve formě ambulantní, které mu bylo uloženo rozsudkem Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 26. 9. 2007, sp. zn. 2 T 41/2007, ve spojení s usnesením Okresního soudu v Jihlavě ze dne 16. 6. 2008, sp. zn. 13 Nt 753/2008.

Z o d ů v o d n ě n í :

Napadeným usnesením rozhodl Okresní soud v Táboře podle § 99 odst. 6 tr. zákoníku o ukončení ochranného protialkoholního léčení formou ambulantní, které bylo odsouzenému uloženo výše

propuštění či ukončení ochranného léčení, ale nikoli v té části, která je nyní upravena novým zákonem ve prospěch osoby, nad níž je či má být ochranné léčení vykonáváno. Pokud tedy nově existuje právní úprava, která upravuje přezkoumávání důvodů ochranného léčení, a tato je tudíž příznivější pro osobu, které ochranné léčení bylo uloženo, musí být také v případě dříve uložených ochranných léceb použita a musí být přezkoumáváno, zda tyto mají nadále své opodstatnění.

Ostatně, právní úprava nyní účinná je výsledkem úvah o tom, že předchozí právní úprava kolidovala s občanskými právy a svobodami zakotvenými v Listině základních práv a svobod, neboť zejména pro osoby v ústavní ochranné léčbě znamenala předem neurčená doba zbavení osobní svobody nepodléhající pravidelné kontrole důvodnosti takového postupu ze strany nezávislého soudu velmi citelný zásah do jejich práva na svobodu. Vyjadřoval se k tomu ostatně i Ústavní soud, např. ve svém nálezu ze dne 3. 11. 2004, sp. zn. [IV. ÚS 502/02](#), když upozornil, že ochranné léčení v ústavní formě je mimořádně závažným omezením svobody léčeného, které někdy může znamenat větší újmu než nepodmíněný trest odnětí svobody, a to zejména díky neurčitosti svého trvání.

Z uvedeného tak krajský soud dovozuje, že nejpozději k datu 31. 12. 2010, tedy do dvou let ode dne počátku účinnosti ustanovení § 353 odst. 1 věta druhá tr. ř., měly být přezkoumány důvody ochranného léčení uloženého přede dnem 1. 1. 2009, a mělo tudíž být konstatováno, zda ochranné léčení bude pokračovat, bude ukončeno, event. z něj bude odsouzený propuštěn. Jiný výklad, tedy zejména takový, který by s odkazem na výše citované ustanovení § 62 zák. č. 129/2008 Sb. odmítal provést přezkum uloženého ochranného léčení, nemůže obstát, neboť by ve svém důsledku zakládal dvě kategorie osob vykonávajících ochranné léčení. Těch, kterým bylo toto léčení uloženo před 1. 1. 2009 a tudíž nepodléhajících pravidelnému přezkumu, a těch druhých. To by mezi nimi zakládalo nepřipustnou nerovnost, která by byla v rozporu s čl. 4 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, jenž uvádí, že zákonná omezení základních práv a svobod musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky..

Jestliže se tak v případě odsouzeného J. T. nestalo a okresní soud rozhodoval o ukončení ochranného léčení až dne 26. 1. 2011, pak tuto lhůtu nerespektoval a dopustil se pochybení, jehož praktické důsledky sice nejsou pro tuto chvíli významné (odsouzený je ve výkonu trestu odnětí svobody), ale současně je nelze do budoucna vyloučit, neboť tento nesprávný postup znemožňuje, aby na jmenovaného bylo v průběhu výkonu trestu či po jeho skončení v souvislosti s diagnostikovanou závislostí na alkoholu odborně působeno.

Takto nezbyvá krajskému soudu než konstatovat, že je nezbytné rozhodnout o propuštění odsouzeného z ochranného léčení, neboť toto již bylo započato, nepřipadá tak v úvahu upuštění od jeho výkonu, a současně nelze uzavřít, že je nutno ochranné léčení ukončit, protože to připadá v úvahu pouze u těch osob, u nichž účelu ochranného léčení nelze dosáhnout. Proto muselo být rozhodnuto způsobem pro odsouzeného nejvýhodnějším, tedy o propuštění odsouzeného z ochranného léčení (obdobně § 99 odst. 4 tr. zákoníku).

Z uvedeného důvodu proto krajský soud uzavírá, že nelze vyhovět stížnosti státní zástupkyně a současně nelze ponechat v platnosti rozhodnutí okresního soudu, které je věcně nesprávné. Proto bylo ke stížnosti státní zástupkyně zrušeno napadeného usnesení a nově rozhodnuto podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. výše uvedeným způsobem.

ROZHODNUTÍ VE VĚCECH OBČANSKOPRÁVNÍCH,
OBCHODNÍCH A SPRÁVNÍCH

Stanovisko pléna Nejvyššího soudu ze dne 14. 9. 2011, sp. zn. Plsn 1/2011, ECLI:CZ:NS:2011:PLSN.1.2011.1

Číslo: 1/2012

Právní věta:

Ustanovení § 20 odst. 1, 2 zákona o soudech a soudcích je podkladem pro odnětí věci zákonným soudcům, kteří jsou členy tříčlenného senátu, jemuž byla věc přidělena podle rozvrhu práce, a pro projednání a rozhodnutí této věci soudci, kteří jsou členy velkého senátu příslušného kolegia Nejvyššího soudu.

Postup předpokládaný citovaným ustanovením se uplatní jen tehdy, jde-li skutečně o právní názor, který je odlišný od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí Nejvyššího soudu. Velký senát příslušného kolegia Nejvyššího soudu má právo i povinnost posoudit, zda jsou splněny zákonné podmínky k tomu, aby mu byla věc postoupena k projednání a rozhodnutí.

Nejsou-li splněny podmínky uvedené v § 20 zákona o soudech a soudcích a byla-li věc přesto postoupena velkému senátu příslušného kolegia Nejvyššího soudu, rozhodne tento senát o jejím přikázání příslušnému (tříčlennému) senátu k projednání a rozhodnutí.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 14.09.2011

Spisová značka: Plsn 1/2011

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Řízení u dovolacího soudu, Zákonný soudce

Předpisy: § 20 odst. 1 předpisu č. 6/2002Sb.
§ 20 odst. 2 předpisu č. 6/2002Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O d ů v o d n ě n í :

Viz rozhodnutí ve věcech trestních pod č. 1/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (včetně odlišných stanovisek JUDr. Františka Ištvánka a JUDr. Zdeňka Krčmáře).

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 9. 11. 2011, sp. zn. Cpjn 201/2011, ECLI:CZ:NS:2011:CPJN.201.2011.1

Číslo: 2/2012

Právní věta:

I. Lhůta k podání žaloby v řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem, uvedená v ustanovení § 247 odst. 1, věty první, o. s. ř. nebo ve zvláštním právním předpisu, je lhůtou zákonnou procesněprávní. Lhůta je zachována, byla-li žaloba alespoň posledního dne lhůty podána u soudu příslušného k občanskému soudnímu řízení nebo odevzdána orgánu, který má povinnost mu ji doručit (§ 57 odst. 3 o. s. ř.).

Řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem, je zahájeno dnem, v němž žaloba došla (byla doručena) soudu příslušnému k občanskému soudnímu řízení (§ 82 odst. 1 o. s. ř.).

II. Byl-li podán nejprve návrh na zahájení řízení u soudu příslušného k věcem správního soudnictví, který byl tímto soudem odmítnut z důvodu, že jde o věc, kterou soudy projednávají a rozhodují v občanském soudním řízení, podal-li žalobce (navrhovatel) v téže věci (znovu) žalobu u soudu příslušného k občanskému soudnímu řízení a došla-li (byla-li doručena) žaloba soudu příslušnému k občanskému soudnímu řízení do jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí soudu vydaného ve správním soudnictví, pokládá se řízení v takové věci za zahájené již dnem, v němž odmítnutý návrh na zahájení řízení došel soudu příslušnému k věcem správního soudnictví.

Žaloba podaná u soudu v občanském soudním řízení není opožděná, jestliže řízení ve věci platí ve smyslu ustanovení § 82 odst. 3 o. s. ř. za zahájené dnem, v němž odmítnutý návrh na zahájení řízení došel soudu příslušnému k věcem správního soudnictví, nebo jestliže byla podána u soudu příslušného k občanskému soudnímu řízení nebo odevzdána orgánu, který má povinnost mu ji doručit, ještě před uplynutím lhůty uvedené v ustanovení § 247 odst. 1, věty první, o. s. ř. nebo ve zvláštním právním předpisu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 09.11.2011

Spisová značka: Cpjn 201/2011

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Lhůty, Řízení před soudem, Žaloba

Předpisy: § 247 odst. 1 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Určení lhůty jednoho měsíce od právní moci usnesení soudu příslušného k věcem správního soudnictví o odmítnutí návrhu na zahájení řízení v ustanovení § 82 odst. 3 o. s. ř. ve svých důsledcích doplňuje (a nahrazuje) lhůtu předepsanou k podání žaloby v ustanovení § 247 odst. 1, větě první, o. s. ř. nebo ve zvláštním právním předpisu. V případě, že žalobce (nejprve) podal návrh na zahájení řízení u soudu příslušného k věcem správního soudnictví, který byl podle ustanovení § 46 odst. 2 s. ř. s. usnesením odmítnut, je u soudu příslušného k občanskému soudnímu řízení (posléze) podaná žaloba podle ustanovení § 246 o. s. ř. – jak vyplývá z výše popsaného smyslu právní úpravy obsažené v ustanovení § 82 odst. 3 o. s. ř. – včasná (a nelze ji pokládat za opožděnou) vždy, jestliže ohledně ní nastal účinek popsany v ustanovení § 82 odst. 3 o. s. ř., tedy platí-li, že řízení o ní je zahájeno dnem, kdy soudu příslušnému k věcem správního soudnictví došel jím odmítnutý návrh na zahájení řízení. V případě, že žaloba došla (byla doručena) soudu až po uplynutí lhůty jednoho měsíce počítané od právní moci usnesení soudu příslušného k věcem správního soudnictví o odmítnutí (původního) návrhu, se uvedený předpoklad neuplatní, neboť žalobce nevyhověl požadavku na podání žaloby podle ustanovení § 246 o. s. ř. ve lhůtě, o níž byl poučen v usnesení soudu příslušného k věcem správního soudnictví vydaného podle ustanovení § 46 odst. 2 s. ř. s.; žaloba proto je včasná (a nelze ji považovat za opožděnou), jen jestliže byla podána u soudu příslušného k občanskému soudnímu řízení nebo odevzdána orgánu, který má povinnost mu ji doručit, ještě před uplynutím lhůty uvedené v ustanovení § 247 odst. 1, věty první, o. s. ř. nebo ve zvláštním právním předpisu.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2011, sen. zn. 29 NSČR 33/2010, ECLI:CZ:NS:2011:29.NSČR.33.2010.1

Číslo: 3/2012

Právní věta:

K výzvě soudu, aby se účastník vyjádřil k návrhu dalšího účastníka na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti (§ 12 odst. 2 o. s. ř.), lze ve smyslu ustanovení § 101 odst. 4 o. s. ř. připojit doložku o tom, že nevyjádří-li se účastník v určené lhůtě k návrhu na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti, bude se předpokládat, že proti tomuto návrhu nemá námitky; doložka, která z toho, že se účastník v určené lhůtě nevyjádří k návrhu na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti, vyvozuje předpoklad, že tento účastník s takovým návrhem nesouhlasí, možná není.

Změna okolností rozhodných pro určení místní příslušnosti, k níž dochází po zahájení příslušného soudního řízení, typicky změna sídla účastníka řízení - právnické osoby, je skutečností, která sama o sobě není důvodem pro přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.08.2011

Spisová značka: 29 NSCR 33/2010

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence, Přikázání věci (delegace)

Předpisy: čl. 38 předpisu č. 2/1993Sb.

§ 101 odst. 4 o. s. ř.

§ 12 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Insolvenčním návrhem ze dne 1. 4. 2009 se věřitel V. B., s. r. o., domáhá u K r a j s k é h o s o u d u v Brně (dále též jen „insolvenční soud“) vydání rozhodnutí o úpadku dlužníka B., s. r. o.

Podáním ze dne 8. 3. 2010, došlým insolvenčnímu soudu 10. 3. 2010 (A-94), doplněným podáním z 31. 3. 2010 (A-98) navrhl dlužník, aby věc byla dle § 12 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu přikázána z důvodu vhodnosti k projednání a rozhodnutí M ě s t s k é m u s o u d u v Praze. Návrh na přikázání věci odůvodnil následujícími skutečnostmi:

přikázání věci, k nesoustředěnosti dlužníkovu postupu (první návrh na přikázání věci vzal dlužník zpět, aby posléze podal stejně odůvodněný návrh znovu, přičemž vysvětlení podané k tomu dlužníkem tuto nedůslednost beze zbytku neospravedlňuje), i k tomu, že insolvenční soud v řízení již před podáním tohoto návrhu na přikázání věci činil úkony směřující ke zjištění a zajištění dlužníkovu majetku (usnesením ze dne 5. 6. 2009 ustanovil předběžného správce, a usnesením ze dne 9. 6. 2009, potvrzeným usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13. 8. 2009, nařídil předběžné opatření, jímž podmínil právní úkony dlužníka, týkající se jeho majetku, souhlasem předběžného správce).

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. 6. 2011, sp. zn. 36 Co 13/2011, ECLI:CZ:MSPH:2011:36.CO.13.2011.1

Číslo: 4/2012

Právní věta:

Řízení o žalobě podané věřitelem po zahájení insolvenčního řízení soud zastaví po právní moci rozhodnutí o úpadku, je-li předmětem žaloby pohledávka, kterou věřitel mohl přihlásit do insolvenčního řízení (§ 104 odst. 1 o. s. ř., § 109 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona); to platí i tehdy, byl-li již prohlášen konkurs na majetek dlužníka.

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 13.06.2011

Spisová značka: 36 Co 13/2011

Číslo rozhodnutí: 4

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence, Zastavení řízení

Předpisy: § 104 odst. 1 o. s. ř.
§ 109 odst. 1 písm. a) předpisu č. 182/2006Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 18. 1. 2011 O b v o d n í s o u d pro Prahu 4 v této právní věci zastavil řízení (výrok ad I.), vyslovil, že po právní moci tohoto usnesení se žalobkyni vrací soudní poplatek ve výši 750 Kč prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 4 (výrok ad II.) a že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Z odůvodnění usnesení se podává, že žalobou podanou 29. 11. 2010 se žalobce domáhal zaplacení shora uvedené částky. Soud prvního stupně zjistil, že dne 9. 2. 2009 bylo zahájeno insolvenční řízení na žalovanou. Postupoval proto podle § 103 o. s. ř. a zkoumal, zda jsou splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé. Podle ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. jde-li o takový nedostatek podmínek řízení, který nelze odstranit, soud řízení zastaví. Dovodil, že podle ustanovení § 109 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon v platném znění (dále jen insolvenční zákon, resp. zákon), se zahájením insolvenčního řízení se spojuje ten účinek, že pohledávky a jiná práva týkající se majetkové podstaty nemohou být uplatněny žalobou, lze-li je uplatnit přihláškou. V tomto případě bylo zahájeno insolvenční řízení již před podáním žaloby a žalobkyně pohledávku rozhodně mohla uplatnit přihláškou. Soud shledal s odkazem na shora citovaná zákonná ustanovení nedostatek

potvrdil.

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 7. 2011, sp. zn. 14 Co 264/2011, ECLI:CZ:MSPH:2011:14.CO.264.2011.1

Číslo: 5/2012

Právní věta:

Soudní exekutor není oprávněn rozhodovat o opožděnosti návrhu povinného na zastavení exekuce dle § 55 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb. V případě souhlasu oprávněného s opožděným návrhem na zastavení exekuce exekuci zastaví, při nesouhlasu oprávněného s opožděným návrhem jej postoupí k rozhodnutí exekučnímu soudu.

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 26.07.2011

Spisová značka: 14 Co 264/2011

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Exekuce, Zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce)

Předpisy: § 55 odst. 1 předpisu č. 120/2001Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 1. 6. 2011 odmítl soudní exekutor návrh povinné na částečné zastavení exekuce ze dne 30. 3. 2011 a návrh povinné na úplné zastavení exekuce ze dne 20. 4. 2011.

Povinná odůvodnila oba návrhy na zastavení exekuce tvrzením, že exekuční titul je pro svou neurčitost nevykonatelný. O tomto důvodu zastavení exekuce se dozvěděla nejpozději již dnem doručení usnesení o nařízení exekuce, tedy 12. 2. 2008. Pokud podala návrhy na zastavení exekuce 30. 3. 2011 a 20. 4. 2011, jsou oba podány po uplynutí 15 denní lhůty uvedené v § 55 odst. 1 ex. ř., tedy opožděné. Pro opožděnost je třeba návrhy za přiměřeného užití § 208 o. s. ř. (§ 52 odst. 1 ex. ř.) odmítnout.

Uvedené usnesení napadla včasným odvoláním povinná. Namítala následující.

Lhůta v § 55 odst. 1 ex. ř. není prekluzivní a je určena pro případy, kdy důvod zastavení exekuce vznikl před doručením usnesení o nařízení exekuce povinnému.

Povinná, která není jako laik schopna posoudit vykonatelnost exekučního titulu, se o důvodu zastavení exekuce dozvěděla až od svého právního zástupce, který převzal zastoupení 29. 3. 2011.

Pokud exekutor nebo soud dospějí k závěru, že povinný opožděným návrhem a k němu připojenými listinami zcela prokázal důvody zastavení exekuce, mohou exekuci dle § 55 odst. 3 a 4 zastavit i bez návrhu; exekutor ani soud však nejsou povinni shromažďovat a provádět důkazy k prokázání tvrzení obsažených v pozdě podaném návrhu na zastavení exekuce.

Nevyjadří-li oprávněný výslovně nesouhlas s návrhem na zastavení exekuce, který povinný podal opožděně, exekutor exekuci podle § 55 odst. 2, věta druhá, zastaví; otázku včasnosti návrhu samostatně neřeší. “

Z uvedeného vyplývá, že soudní exekutor je oprávněn a povinen zastavit exekuci, jen pokud s tím souhlasí oprávněný, tedy v nesporných případech. K návrhu povinného dle § 55 odst. 1, 2 ex. ř. i tehdy, pokud byl povinným podán návrh na zastavení exekuce opožděně. Vázanost soudního exekutora souhlasným stanoviskem oprávněného jako základní zásada postupu soudního exekutora při zastavení exekuce je ještě zřetelnější v případech zastavení exekuce bez návrhu, kdy soudní exekutor není oprávněn exekuci bez souhlasu oprávněného zastavit ani tehdy, pokud je dán zákonný důvod zastavení exekuce (§ 55 odst. 3 ex. ř.).

Nevyhoví-li soudní exekutor návrhu povinného na zastavení exekuce z důvodu nesouhlasu oprávněného s tímto návrhem, vždy postoupí věc k rozhodnutí exekučnímu soudu. Jen exekuční soud pak zkoumá v případech nesouhlasu oprávněného s návrhem včasnost podaného návrhu dle § 55 odst. 1 ex. ř. a jeho věcnou důvodnost a jen exekuční soud je oprávněn při nesouhlasu oprávněného zastavit exekuci bez návrhu (§ 55 odst. 4 ex. ř.).

Tedy v této věci byl postup soudního exekutora, který odmítl návrh povinného na zastavení exekuce pro opožděnost (§ 55 odst. 1 ex. ř.), nesprávný. Soudní exekutor je oprávněn při podání návrhu povinným na zastavení exekuce jen zjistit stanovisko oprávněného a v případě jeho souhlasu exekuci bez dalšího zastavit, jinak věc postoupit exekučnímu soudu k rozhodnutí. Exekuční soud pak zkoumá nejprve včasnost podaného návrhu a následně jeho důvodnost.

Na základě shora uvedeného postupoval odvolací soud dle § 221a o. s. ř. a usnesení soudního exekutora změnil tak, že se návrhy povinného na zastavení exekuce pro opožděnost neodmítají. Soudní exekutor není oprávněn rozhodovat o opožděnosti návrhu povinného na zastavení exekuce dle § 55 odst. 1 ex. ř. V případě souhlasu oprávněného s opožděným návrhem na zastavení exekuce exekuci zastaví, při nesouhlasu oprávněného s opožděným návrhem tento postoupí k rozhodnutí exekučnímu soudu.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2011, sp. zn. 21 Cdo 3909/2010, ECLI:CZ:NS:2011:21.CDO.3909.2010.1

Číslo: 6/2012

Právní věta:

Součástí rodičovské zodpovědnosti tak, jak je vymezena v ustanovení § 31 odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb., není vyživovací povinnost rodiče k dítěti. Tato povinnost vyplývá ze samé podstaty právního vztahu rodičovství.

Neplnění vyživovací povinnosti rodičem, byť je lze považovat za soustavné a dlouhodobé, se do oblastí výkonu jeho rodičovské zodpovědnosti podle § 31 odst. 1 zákona o rodině nemusí negativně promítat; za situace existujícího vzájemného citového vztahu mezi nezletilým dítětem a rodičem, jejich kontaktů a zájmu rodiče o dítě, proto není v zájmu nezletilého, aby rodič byl rodičovské zodpovědnosti zbaven (§ 44 odst. 3 cit. zákona) či aby jeho rodičovská zodpovědnost byla omezena (§ 44 odst. 2 cit. zákona).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.06.2011

Spisová značka: 21 Cdo 3909/2010

Číslo rozhodnutí: 6

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Styk s dítětem

Předpisy: 2 předpisu č. 104/1991Sb.
čl. 10 odst. 2 předpisu č. 2/1993Sb.
čl. 3 odst. 1
čl. 7 odst. 1 předpisu č. 104/1991Sb.
čl. 8 odst. 1 předpisu č. 104/1991Sb.
čl. 9 odst. 2 předpisu č. 104/1991Sb.
§ 31 odst. 1 předpisu č. 94/1963Sb.
§ 44 odst. 2 předpisu č. 94/1963Sb.
§ 44 odst. 3 předpisu č. 94/1963Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Navrhovatel se návrhem podaným Okresnímu soudu v Kolíně dne 28. 7. 2009 domáhal zbavení rodičovské zodpovědnosti otce k nezletilému A. Návrh zdůvodnil tím, že otec nezletilého úmyslně od

Totéž platí o závěru odvolacího soudu o nenaplnění podmínek ani pro omezení rodičovské zodpovědnosti otce dle § 44 odst. 2 zák. o rod., kdy důvodem pro tento zásah by rovněž mělo být jen neplnění vyživovací povinnosti otcem. I zde totiž platí to, co bylo vyloženo výše ve vztahu k podmínkám zbavení rodičovské zodpovědnosti dle § 44 odst. 3 zák. o rod., totiž, že neplnění vyživovací povinnosti otcem, byť je lze považovat za soustavné a dlouhodobé, se do oblastí výkonu jeho rodičovské zodpovědnosti podle § 31 odst. 1 zák. o rod. negativně nepromítá, naopak zde je dán vzájemný citový vztah, kontakt otce a dítěte a zájem otce o dítě. Za takové situace proto v zájmu nezletilého není ani to, aby otec byl v rodičovské zodpovědnosti omezen, když není ani z hlediska zjištěného skutkového stavu zřejmé, v oblasti výkonu jakých konkrétních rodičovských práv by měl být takový zásah odůvodněn (byť jinak lze přisvědčit dovolateli, že soud zde není vázán návrhem a shledal-li by důvody pro omezení určitých rodičovských práv otce, měl by je vymezit z úřední povinnosti – § 153 odst. 2 o. s. ř.).

Z výše uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu (který z uvedených právních závěrů vychází) je z hlediska dovolateli uplatněných dovolacích důvodů správný, a protože nebylo zjištěno, že by byl postižen vadou uvedenou v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., nebo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání navrhovatele a matky podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2011, sp. zn. 25 Cdo 520/2009, ECLI:CZ:NS:2011:25.CDO.520.2009.1

Číslo: 7/2012

Právní věta:

Jestliže byla smlouva o poskytování právních služeb uzavřena mezi podnikatelem a advokátem a jestliže při vzniku tohoto závazkového vztahu bylo zřejmé s přihlédnutím ke všem okolnostem, že se týká podnikatelské činnosti klienta, řídí se promlčení práva na náhradu škody způsobené advokátem při výkonu advokacie obchodním zákoníkem.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 23.08.2011

Spisová značka: 25 Cdo 520/2009

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Advokacie, Odpovědný zástupce, Promlčení

Předpisy: § 106 obč. zák.

§ 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

§ 24 předpisu č. 85/1996Sb.

§ 261 odst. 1 obch. zák.

§ 397 obch. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobkyně se po žalovaném advokátovi domáhala zaplacení 84 837 Kč z titulu náhrady škody, kterou jí žalovaný způsobil při jejím zastupování v občanském soudním řízení.

O k r e s n í s o u d v Kladně rozsudkem ze dne 12. 5. 2008 žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalovaný na základě plné moci zastupoval žalobkyni ve věci žaloby B. D. proti žalobkyni (tehdy žalované). Žalovaný jako zástupce žalobkyně ve stanovené lhůtě nepodal vyjádření ve věci a soud rozhodl rozsudkem pro uznání podle § 153a odst. 3 o. s. ř. Žalobkyně na základě rozsudku pro uznání dne 17. 1. 2005 zaslala B. D. 81 837 Kč a uhradila 3000 Kč žalovanému za zastupování. Soud prvního stupně posoudil námitku promlčení podle § 100 odst. 1 a § 106 obč. zák. a dovedl, že žalobkyně se o vzniku škody ve výši 3000 Kč dozvěděla nejpozději doručením rozsudku pro uznání dne 26. 11. 2004, dnem 27. 11. 2006 jí tak uplynula dvouletá subjektivní promlčecí doba, co do částky 81 837 Kč běžela lhůta k uplatnění tohoto nároku ode dne

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 5. 2011, sp. zn. 75 Co 19/2011, ECLI:CZ:KSOS:2011:75.CO.19.2011.1

Číslo: 8/2012

Právní věta:

Vznikne-li činností exekutora při výkonu veřejné moci přenesené na něj zákonem jinému škoda, jejíž náhradu poškozený uplatní vůči exekutorovi podle § 32 zákona č. 120/2001 Sb., je vzhledem k chybějící úpravě promlčení v zákoně č. 120/2001 Sb. takto vzniklý závazkový vztah vždy vztahem občanskoprávním bez ohledu na povahu účastníků závazkového vztahu vzniklého z titulu náhrady škody, a promlčení práva na náhradu škody se proto řídí ustanovením § 106 obč. zák.

Soud: Krajský soud v Ostravě

Datum rozhodnutí: 06.05.2011

Spisová značka: 75 Co 19/2011

Číslo rozhodnutí: 8

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Exekuce, Náhrada škody, Promlčení

Předpisy: § 106 obč. zák.

§ 32 odst. 1 předpisu č. 120/2001Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem ze dne 18. 10. 2010 O k r e s n í s o u d v Olomouci zavázal žalovaného zaplatit žalobci částku 117 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 8. 3. 2010 do zaplacení a na nákladech řízení částku 37 644 Kč a co do částky 8000 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 8. 3. 2010 do zaplacení žalobu zamítl.

Tento rozsudek napadl žalovaný ve vyhovujícím výroku včasným odvoláním, jímž se domáhal jeho změny tak, že žaloba se i v tomto rozsahu zamítá, namítaje jednak nesprávnost posouzení jím vznesené námitky promlčení uplatněného nároku okresním soudem jako nedůvodné s tím, že posouzení vztahu účastníků jako obchodněprávního je nesprávné, když dle ustálené právní praxe (25 Cdo 2508/2009) se jednoznačně jedná o vztah občanskoprávní. Dále odvolatel namítal nedostatek aktivní legitimace na straně žalobce z důvodu neprokázání vlastnického práva žalobce k předmětnému vozidlu ke dni konání dražby, absenci podmínek pro vznik nároku na náhradu škody (neexistence protiprávnosti jeho jednání) a nedůvodnost výše uplatněného nároku.

Žalobce navrhl potvrzení rozsudku okresního soudu v napadeném vyhovujícím výroku s tím, že za

zohlednitelná v rámci kritéria § 31a odst. 3 písm. e) OdpŠk, vždy však závisí kromě výše pohledávky i na osobě účastníka a na tom, jak řízení vnímá (srov. nález Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2010, sp. zn. [III. ÚS 1320/10](#)). Odvolací soud se nevypořádal s tvrzením žalobkyně, že v době nařízení výkonu rozhodnutí pro ni měla vymáhaná částka zcela jinou hodnotu, neboť v té době měla ve výlučné péči nezletilou jedenáctiletou dceru, a rovněž se nevyjádřil k jím nabízeným důkazům.

Jelikož určení výše přiměřeného zadostiučinění je výsledkem zjištění soudu v kontradiktorním řízení podle § 153 odst. 1 o. s. ř., je soud povinen vycházet z úplně zjištěného skutkového stavu a opírat se o zcela konkrétní a přezkoumatelná hlediska, kterými jsou především závažnost nemajetkové újmy a okolnosti, za kterých k neoprávněnému zásahu došlo. Právní posouzení věci je však v dané věci ze strany odvolacího soudu neúplné (nevychází z konkrétních skutkových závěrů o v právu významných skutečnostech) a tudíž nesprávné, a proto dovolací soud rozsudek odvolacího soudu podle § 243b odst. 2, části věty za středníkem, o. s. ř. zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta první, o. s. ř.).

jejich soupis v konkursní podstatě úpadce, bez dalšího neplyne, že by správce konkursní podstaty nebyl již na základě účinků obsažených v § 14 odst. 1 písm. a) ZKV oprávněn s nimi nakládat tak, že jejich úhradu do konkursní podstaty bude soudně či jinak vymáhat vůči úpadcovým dlužníkům.

Zbývá dodat, že odvolací soud při svých úvahách též pominul význam probíhajícího sporu o určení neúčinnosti právního úkonu a vydání shodné částky do konkursní podstaty z tohoto titulu. Ve světle závěrů obsažených v rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 2. 2011, sp. zn. [31 Cdo 365/2009](#), uveřejněném pod číslem 68/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, totiž nelze vyloučit, že pro toto (podle spisové značky později zahájené) řízení vytváří ono řízení ve věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 43 Cm 13/2003 překážku věci zahájené (vzhledem k absenci skutkových podkladů nemohl dovolací soud tuto otázku postavit najisto sám).

Právní posouzení věci odvolacím soudem tudíž správné není.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil včetně závislých výroků o nákladech řízení a vrátil věc odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 a 3 o. s. ř.).

opuštěn princip skutečného sídla, jenž příslušnou právní úpravu dosud ovládal – pro případ, kdy se zápis sídla obchodní společnosti v obchodním rejstříku dostane do rozporu s donucujícím ustanovením zákona (např. s § 37 odst. 2 obch. zák.), upravuje obchodní zákoník nadále v ustanovení § 29 odst. 6 postup, kterým lze zjednat nápravu nezákonného stavu.

Podle uvedeného ustanovení rejstříkový soud, jakmile zjistí, že zanikl (či nikdy neexistoval) právní důvod užívání prostor, ve kterých je umístěno zapsané sídlo obchodní společnosti, vyzve ji ke zjednání nápravy, tj. k doložení listiny osvědčující právní důvod užívání zapsaného sídla, a stanoví jí lhůtu pro splnění této povinnosti. Nejedná-li společnost ve stanovené lhůtě nápravu (nedoloží-li listinu osvědčující právní důvod užívání zapsaného sídla, popř. nerozhodne-li o změně svého sídla), rozhodne soud (v řízení podle § 200e o. s. ř.) o zrušení společnosti s likvidací. Po skončení likvidace pak bude společnost z obchodního rejstříku vymazána, a to včetně zápisu adresy sídla.

Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení se opírá o ustanovení § 243b odst. 5, § 224 odst. 1 a § 146 odst. 3 o. s. ř., když dovolání navrhovatelů bylo odmítnuto a společnosti podle obsahu spisu v dovolacím řízení náklady nevznikly.

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (od 1. 7. 2009) se podává z bodu 1. a 12., části první, článku II. zákona č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Jelikož vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), se nepodávají ani ze spisu, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), dovolání zamítl jako nedůvodné.

61/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a doplněném pro konkursní poměry závěry obsaženými v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 22. 12. 2009, sp. zn. [29 Cdo 1277/2007](#).

Zbývá dodat, že ani dovolatelem tvrzený účel postoupení (jímž má být snaha o získání majority v konkursu při výkonu hlasovacích práv) se účelu a cíli konkursu nikterak neprotiví.

Uplatněnými dovolacími argumenty se dovolateli nepodařilo zpochybnit právní posouzení věci odvolacím soudem; Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) dovolání zamítl (§ 243b odst. 2, část věty před středníkem, o. s. ř.).

